

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Satumetsän taikaa

Vuorovaikutteinen Menninkäisten poluilla -esitys Tanssiteatteri Raatikossa

Kaisu Andrejev

Kulttuurituotannon koulutusohjelma (240 op)

Toukokuu/2011

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Kaisu Andrejev	Sivumäärä 40 ja 8 liitesivua
Työn nimi Satumetsän taikaa - Vuorovaikutteinen Menninkäisten poluilla -esitys Tanssiteatteri Raatikossa	
Ohjaava(t) opettaja(t) Arto Lindholm & Miia Leinonen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Tanssiteatteri Raatikko, Ulla Jarla	
Tiivistelmä <p>Tässä opinnäytetyössä tutkitaan Tanssiteatteri Raatikon tapaa tehdä vuorovaikutteista teatteria. Lisäksi opinnäytetyöllä pyritään selvittämään Tanssiteatteri Raatikon markkinoinnin tehokkuutta ja asiakassuhteiden toimivuutta. Yleisötyytyväisyyttä ja yleisön tapoja toimia tutkitaan yleisökyselyn avulla. Tutkittava yleisö on Menninkäisten poluilla esityksen yleisöä. Työn tilaajana toimi Tanssiteatteri Raatikko.</p> <p>Opinnäytetyön tiedot kerättiin puhelimitse tehdyllä yleisökyselyllä. Vastausprosentti oli lähes sata prosenttia. Tutkimustietoja käytettiin Tanssiteatteri Raatikon markkinoinnin heikkojen kohtien löytämiseksi. Tutkimustuloksilla myös pyrittiin selvittämään, miten markkinointi tulisi kohdistaa päiväkodeille, jotka ovat Raatikon markkinoinnin pääkohderyhmä.</p> <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli myös saada selville, mitä asiakas pitää vuorovaikutteisesta tanssiteatterista verrattuna perinteisempään. Tarkoitus on myös saada selville, miten asiakas löytää tiedon Raatikon esityksistä.</p> <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli myös tuottaa tietoa vuorovaikutuksellisesta teatterimuodosta ja Tanssiteatteri Raatikosta Suomen kulttuurikentälle.</p>	
Asiasanat Markkinointi, Päiväkodit, Esittävät taiteet, Vuorovaikutus	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Kaisu Andrejev	Number of Pages 40& 8
Title Magic in the fairy tale forest – Dance Theatre Raatikkos' interactive performance Menninkäisten poluilla	
Supervisor(s) Arto Lindholm & Miia Leinonen	
Subscriber and/or Mentor Dance Theatre Raatikko, Ulla Jarla	
Abstract <p>This study examines the interactive form of art work that Dance Theatre Raatikko performs. In addition this study tries to find out how the efficient Raatikkos pursuits in marketing are and how the relationships between the customer and Raatikko are working. The customer satisfaction and the ways that customers behave is to be studied with a survey that was for the audience of performance called Menninkäisten poluilla.. This thesis was subscribed by Dance Theatre Raatikko.</p> <p>The information of this thesis was collected with an audience survey that was made by phone. The percentage of the answers was almost 100. The results of the survey are used to find out the weak points of marketing at Dance Theatre Raatikko and to find out how the marketing should be targeted for kindergartens that are the main target group of Raatikkos' pursuits in marketing.</p> <p>The purpose of this thesis was also to find out how the customer finds the interactive dance theatre in comparison to the traditional one. The pursuit was also to find out why customers come to Raatikkos' performances and how they find the information of performances.</p> <p>The meaning of this thesis was to offer information about the interactive form of theatre and of Dance Theatre Raatikko for the cultural field of Finland.</p>	
Keywords Marketing, Kindergartens, Performing Arts, Interactive	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
1.1 Tutkimuskysymykset, tutkimusmenetelmät sekä opinnäytetyön tavoitteet	5
2 TANSSITEATTERI RAATIKKO JA VUOROVAIKUTTEINEN ESITYS	7
2.1 Alussa oli sirkusteltoa	8
2.2 Menninkäisten poluilla	10
2.3 Vuorovaikuttamisen teatterin erityispiirteitä	12
2.4 Raatikon rahoituksen muodostuminen	13
3 YLEISÖKYSelyn VAIHEITA JA TUTKIMUSTULOKSIA	14
3.1 Yleisökyselyn rakenne	16
3.2 Päiväkodit Raatikon kohderyhmänä	17
3.3 Päiväkotien esteet kulttuuritapahtumissa käymiselle	19
3.4 Päiväkodit kulttuuritapahtumien asiakkaina	23
3.5 Esitysten markkinointi ja tiedonsaanti	23
3.6 Merkittävimmät syyt tulla Raatikkoon	25
3.7 Lipunvaraus ja bussikuljetukset	27
4 VUOROVAIKUTTEISUUS YLEISÖKYSelyssä	29
4.1 Perinteistä vai vuorovaikutteista	29
4.2 Odotusten täytyminen	31
4.3 Menninkäisten poluilla -esityksen vaikutus päiväkotien toimintaan	33
4.4 Esityksen osa-alueet arvioinnissa	34
5 YLEISÖKYSelyn ONGELMIA JA KEHITYSIDEOITA	34
5.1 Kehitysehdotuksia markkinointiin	35
5.2 Esitystoiminnan ja esitysjärjestelyjen kehityskohteet	38
6 LOPPUPÄÄTÖKSIÄ	38
LÄHTEET	40
LIITTEET	41

1 JOHDANTO

Vantaan Viertolassa sijaitseva Tanssiteatteri Raatikko perustettiin vuonna 1972. Se tekee tanssiteatteriteoksia lapsille, nuorille ja aikuisille. Vuosittain Raatikossa käy katsojia yli 30 000. Raatikon kehittämässä vuorovaikutteisessa esitysmuodossa katsojat pääsevät osallistumaan esityksen tapahtumiin. Esityksiä Raatikolla on vuosittain useita satoja. Raatikko myös kiertää eri puolella Suomea esityksiensä kanssa. Suurin osa Raatikon esityksistä on suunnattu lapsiyleisölle. Raatikko saa toiminnalleen avustuksia Opetus- ja kulttuuriministeriöltä sekä Vantaan kaupungilta. (Tanssiteatteri Raatikko 2011.)

Opinnäytetyöni idea lähti puhtaasti ajatuksesta, että haluan tehdä jotakin hyödyllistä jollekin minua kiinnostavalle organisaatiolle. Halusin kuitenkin käsitellä aihetta, johon minulla olisi myös henkilökohtaista mielenkiintoa. Olin ollut aiemmin töissä Tanssiteatteri Raatikossa myyntisihteerinä ja esitysjärjestäjänä. Kokemuksieni perusteella totesin, että vuorovaikutteisuus teatterimuotona olisi opinnäytetyölleni mielenkiintoinen ja haastava aihe. Opinnäytetyötä tehdessäni olen palannut juurilleni Raatikoon ja ollut esitysjärjestäjänä myös vuoden 2011 Menninkäisten poluilla -esityksissä. Sain näiden esitysten kautta tuoretta näkökulmaa tutkimukseeni.

1.1 Tutkimuskysymykset, tutkimusmenetelmät sekä opinnäytetyön tavoitteet

Opinnäytetyössäni tutkin Raatikon Menninkäisten poluilla -esityksen yleisöä laatimani yleisökyselyn avulla. Yleisökyselyllä pyrin tuomaan Raatikolle uutta ja päivitettyä tietoa markkinoinnin tehokkuudesta ja asiakastyytyvyydestä. Menninkäisten poluilla sai ensi-iltansa syyskuussa 2010 ja jatkaa vielä Raatikon ohjelmistossa ainakin vuoden 2011 toukokuussa.

Tutkimuskysymyksiäni olivat mistä asiakas saa tiedon Raatikon esityksistä ja mitkä tekijät vaikuttavat asiakkaan päätökseen tulla katsomaan Raatikon esityksiä. Opinnäytetyössäni vertailen tutkimustuloksiani Raatikolle aiemmin tehdyn tutkimuksen tuloksiin. Kahden mainitsemani tutkimuskysymyksen lisäksi tutkimuskysymyksenäni

oli mitä asiakas piti Menninkäisten poluilla -esityksestä ja sen esitysjärjestelyistä. Tähtänkin kysymykseen pyrin löytämään vastauksen yleisökyselyn avulla. Tavoitteenani oli löytää mahdolliset kehityskohteet, jotta Raatikko voisi tehostaa toimintaansa markkinoinnin ja yleisötyytyväisyyden osalta.

Kuvailen opinnäytetyössäni hieman Menninkäisten poluilla esitystä antaakseni lukijalle käsitystä siitä, mistä vuorovaikutteisessa tanssiteatteriteoksessa on kysymys. Tässä yhteydessä lähdeaineistonani ovat omat kokemukseni ja havaintoni Raatikon esitysjärjestäjän tehtävissä sekä kaksi tekemääni Raatikon henkilökunnan haastattelua. Haastattelin Tanssiteatteri Raatikon toiminnanjohtajaa Ulla Jarlaa sekä Raatikon taiteellista johtajaa ja koreografia Marja Korholaa. Haastattelut äänitin ja litteroin. Kerroin opinnäytetyössäni myös jonkin verran Raatikon toiminta-ajatuksista ja historiasta. Tässäkin aineistonani ovat tekemäni haastattelut. Valokuviin sain käyttöluvan Tanssiteatteri Raatikolta. Valokuvat Menninkäisten poluilla -esityksestä on ottanut Johnny Korkman.

Vuorovaikutteiset tanssiteatteriteokset eivät ole Suomessa vielä kovin yleisiä ainakaan niissä mittasuhteissa kuin Raatikon esitykset ovat. Siitä johtuen vuorovaikutteisuus tanssiteatteriesityksessä voi olla jollekin ennen kokematon ja vieras asia. Opinnäytetyöni tavoitteena olikin tuottaa tietoa vuorovaikutteisesta teatterimuodosta, niille joille se on tuntematon taidemuoto sekä tehdä Raatikkoa ja sen toiminta-ajatusta tunnetuksi. Vuorovaikutteisuus taiteessa on mielestäni tutkimuksen kohteena hyvin mielenkiintoista ja tutkimisen arvoista. Kenties monella taiteen alalla ollaankin menossa kovaa vauhtia vuorovaikutteisempaan suuntaan. Toivon, että opinnäytetyöstäni on Raatikolle hyötyä uuden tiedon saannin lisäksi myös yhteistyötahojen kanssa toiminnan kannalta. Uskon opinnäytetyöni hyödyttävän myös monia kulttuurikentällä toimivia henkilöitä.

Yhtenä opinnäytetyöni tarkoituksena oli tarkastella Raatikon toimintaa suhteessa teatterialan tulevaisuuden rahoitukseen suunniteltujen laadullisten kriteerien valossa. Tästä aiheesta oli kuitenkin vaikeaa löytää päivitettyä ja ajankohtaista tietoa viime syksynä mediassa väläytelyjen lausuntojen lisäksi. Päätinkin jättää tämän tarkastelun tekemättä jo aihepiiriä rajatakseni.

2 TANSSITEATTERI RAATIKKO JA VUOROVAIKUTTEINEN ESITYS

Vuorovaikutteinen teatterimuoto on ollut osa Tanssiteatteri Raatikon ohjelmistoa jo vuodesta 1994, jolloin Raatikolta pyydettiin tilausteosta kansainväliselle lastenteatterifestivaalille Hämeenlinnaan (Korhola 2011). Raatikko tekee edelleen myös perinteisiä tanssiteatteriteoksia eli niitä, joissa katsoja karkeasti ilmaistuna istuu katsomossa ja vain kuuntelee ja katsoo esitystä keskustelematta. Viimeksi perinteisempää katsomistapaa ohjelmistossa on edustanut Tööt ja Pum - Klovnit keksijöinä ja Tiitiäisen Pippurimyly. Raatikko kuitenkin tunnetaan kohderyhmän eli lasten keskuudessa eritoten vuorovaikutteisesta tavasta tehdä tanssiteatteria. Tässä luvussa kerron Raatikon vuorovaikutteisen teatterimuodon synnystä. Kerron myös Menninkäisten poluilla -esityksestä ja käyn jonkin verran läpi Raatikon rahoituksen muodostumista.

Keijukaiset kuivattavat kukan terälehtiä Menninkäisten poluilla -esityksessä. Kuva: Johnny Korkman.

2.1 Alussa oli sirkusteltoa

Tilaus Hämeenlinnan lastenteatterifestivaalille vuonna 1994 koski sellaista teosta, jossa toteutuisi muun muassa ajatus esimerkiksi taulussa olevasta ovesta, joka on raollaan. Lapsiyleisö tulisi viedä tanssin ja teatterin avulla sen oven taakse. Toinen idea koski sitä, että intiaanien mukaan ihmisellä ei ole vain neljä ilmansuuntaa vaan viides on ihmisen sisällä. (Jarla, Ulla 2011.)

Nää oli meidän tehtävänannot. Ja siitä syntyi tapa tehdä tällaista vuorovaikutteista työtä. Eli siinä, et lapset saa astua sisälle lavasteisiin ja ikään kuin sisältäpäin eläytyä teoksen ideaan. (Jarla 2011.)

Marja Korhola kertoo samaisesta tapahtumasta, että Jouko Astor pyysi Raatikkoa tekemään festivaaleille Raatikko-tilan eli Raatikon näköisen paikan ja tapahtuman, jota voisi esittää koko festivaaliviikon ajan. Tuloksena oli isoon sirkusteltoon lavastet-
tuja maailmoja Raatikon eri esityksistä. (Korhola 2011.)

Ja siellä ison sirkusteltan keskellä oli siinä näyttämö ja katsomo ja sit sen ympärillä oli näitä eri tiloja. Ja sitten koko sen viikon aikana me kaikki esiintyjät oltiin siellä pukeutuneina näihin eri esitysten roolihahmoin ja kukin oli yhdessä tämmöisessä pisteessä ja sitten yleisö sai nonstoppina kiertää sen. Ja sit tehtiin yleisön kanssa kaikkea tämmöisiä vuorovaikutuksellisia juttuja. Ja sit siellä oli myöskin sen viikon aikana aina tiettyihin kellon aikoihin meidän esityksiä siellä teltan keskellä. Et tää oli se, mistä se lähti liikkeelle. Ja sen jälkeen sitten ku tuntu, et se oli jotakin tosi kivaa, niin me siirrettiin tavallaan vähän samanlainen idea tänne meidän omalle salille. Koska meidän tila on niin paljon pienempi kuin sirkusteltoa, niin me tehtiin vaan se vuorovaikutuksellinen osuus. Eli otettiin näistä eri esityksistä pieniä pätkiä ja sitten tehtiin vuorovaikutteisesti niitä. Ja se tuntu jotenkin kauheen toimivalle. Ja siitä se sit lähti. (Korhola 2011.)

Aluksi Raatikko teki vuorovaikutteisia esityksiä siinä jonkin olemassa olevan esityksen pohjalta. Tapa osoittautui todella suosituksi lapsiyleisöjen keskuudessa. Marja Korhola se tarjosi myös vaihtoehdon perinteiselle katsomo-näyttämö -ratkaisulle eli taiteellista vaihtelua ja erilaisia lähtökohtia. Korholasta tuntuu, että vaikka lastenteatterissa on aina ollut vuorovaikutteisuutta eri lailla kuin aikuisten teatterissa, niin samalla systeemillä ei tehdä mahdollisesti missään muualla, vaan se on jotenkin Raatikolle leimallista. (Korhola 2011.)

Ja sitä on ollut lastenteatterissa, must tuntuu kautta aikojen, että yleisö vastaa. Esimerkiksi kysytään yleisöltä jotakin ja puheteatterin puolella yleisö vastaa ja sillä lailla reagoi. Mut tän tyypistä, että nää lapset liikkuu siinä samassa lavastetussa tilassa esiintyjien kanssa, niin sen tyypiseen mä en oo törmännyt. (Korhola 2011.)

Keijukainen tanssii menninkäisten poluilla. Kuva: Johnny Korkman.

Marja Korholan mukaan on tärkeää edelleen tehdä myös perinteisempiä esityksiä. Hän korostaa, että yleisö pitäisi aina pyrkiä yllättämään. Vaikka jokainen esitys on aina erilainen ja yleisölle uusi, niin silti pitäisi tarjota erilaisia tapoja katsoa. Korholan mielestä on hyvä, että lapset joutuvat välillä istumaan, keskittymään ja katsomaan ja sitten välillä pääsevät taas osallistumaan. Välillä on kuitenkin ollut ongelmana, että jotkut lapset ovat niin tottuneita osallistumaan, että odottavat sitä. Tuolloin on jo ennakoon sanottava, että kyseisessä esityksessä istutaan katsomossa. (Korhola 2011.) Syksyllä Raatikolla on luvassa perinteisempää katsomistapaa tarjoava Kuu-poika, joka perustuu tanskalaisen Ib Spang Olsenin lastenkirjaan. Tanssia, taikaa ja lentämistä yhdistävä teos toteutetaan yhteistyössä Taikateatteri 13:n kanssa. (Tanssiteatteri Raatikko 2011.)

2.2 Menninkäisten poluilla

Menninkäisten poluilla -esitys alkaa, kun lapset tulevat Raatikkoon ja heidät puetaan keijuiksi ja menninkäisiksi. Sen jälkeen yleisö johdatetaan teatteritilaan erillisiin keijukais- ja menninkäiskatsomoihin. Menninkäisten poluilla -esityksessä on kolme varsinaista esiintyjää, joista kaksi on tanssijoita. He esittävät Keijua ja Menninkäistä. Lisäksi on yksi muusikko-näyttelijä, joka esittää Isäkeijua ja Kristallipuron velhoa. Loput esiintyjät tulevat yleisöstä.

Menninkäisten poluilla -esityksessä keijukaistyttö ja menninkäispoika tapaavat keijumetsässä. Pian he ottavat lapset mukaan esitykseen esittäytymiskierroksella. Menninkäisten poluilla -esityksessä lapset pääsevät ohjatusti tekemään keiju- ja mennitöitä. Lapset keräävät ja siivilöivät keijupölyä, suoristavat hämähäkinseittejä ja kuivattavat kukan terälehtiä. Lisäksi lapset pääsevät pallotelemaan suurella siemenellä. Lopuksi lapset taistelevat yhdessä Keijun ja Menninkäisen kanssa Kristallipuron velhoa vastaan. Velho aikoo viedä Keijumetsän kauneimman kukan omaan metsäänsä ja tämä on estettävä. Kun velho on voitettu, karkeloidaan yhdessä pelastuneessa Keijumetsässä, jossa menninkäisetkin voivat nyt asua. Metsää voidaankin alkaa kutsuamaan Satumetsäksi.

Menninkäisten poluilla -esityksessä tanssiteatteriosuudet ja vuorovaikutukselliset osuudet vuorottelevat ja lapset pääsevät siis ohjatusti osallistumaan esityksen tapahtumiin. Olen Raatikon esitysjärjestäjän tehtävissä nähnyt monenlaisia Raatikon esityksiä. Osa on ollut täysin perinteiseen tapaan tehtyjä näyttämöteoksia. Osa on sisältänyt jonkin verran vuorovaikutteisia osioita. Ja jotkut taas ovat enimmäkseen vuorovaikutteisia. Menninkäisten poluilla -esitys sisältää melko paljon vuorovaikutteisia osuuksia. Esityksen loppuvaiheilla yleisöä ei enää johdateta takaisin katsomoon, vaan he saavat olla mukana esityksessä koko loppuesityksen ajan. Toki ketään ei pakoteta osallistumaan, vaan katsomossakin saa istua.

Esitysjärjestäjän tehtävissäni olen huomannut, että vuorovaikutteinen teatterimuoto on suurimmalle osalle lapsista hyvin mielekästä, eikä lapsia tarvitse liiemmin patistaa

osallistumaan. Joskus joku lapsista voi aluksi aristella, mutta intoutuu esityksen jatkuessa tulemaan muiden mukaan. On toki sellaisiakin lapsia, jotka haluavat vain istua katsomossa. Toisinaan jotakin lasta saattaa pelottaa, mutta se on mielestäni melko harvinaista. Menninkäisten poluilla -esityksessä jännityksen tai pelon tunteita tuntui herättävän lähinnä velhon ilmestyminen. Lapset rohkaistuivat kuitenkin taistelemaan velhoa vastaan ja velhon kukistuminen aiheutti riemun tunteita. Heti velhon voitettuaan lapset pääsivät tanssimaan. Kevään 2011 esityksistä olen kuullut niin lapsilta kuin aikuisiltakin lähinnä positiivista palautetta. Vaikka velhon ilmestyminen oli monen mielestä jännittävää, oli sen voittaminen monen mielestä yksi esityksen kohokohtia.

Hämähäkinseittiä suoristetaan kippurasta ja käppyrästä menninkäispojan johdolla.
Kuva: Johnny Korkman.

Marja Korholan mukaan Menninkäisten poluilla -esitys sai oikeastaan alkunsa aiemman esityksen lavasteratkaisun pohjalta. Tiitiäisen pippurimylyssä oli lavasteena iso vaahteranlehti lattialla. Koska Tiitiäisen pippurimyly ei ollut vuorovaikutteinen teos, Korhola alkoi suunnitella, miten vaahteranlehteä voitaisiin käyttää vuorovaikutteis-

sa esityksessä. Idea lähti kuitenkin poikimaan ja kehittymään omaan suuntaansa, ja kun se lähti keijukais- ja menninkäismetsän puolelle, niin vaahteranlehti tuntui liian syksyiseltä ja väritykseltään väärältä. Silloin päätettiin tehdä samantyyppinen lavastus, mutta enemmän keijukaismaailmaan sopivana. Siitä syntyi Menninkäisten poluilla -esityksen lavasteratkaisu eli jättimäinen kukka, jossa lähes kaikki Menninkäisten poluilla -esityksen toiminnot tapahtuvat. Korhola sanoo luovan työn olevan ongelman ratkaisua. Ja kun tekee itsensä kautta tai itselleen, niin aiheen on oltava innostava ja kiinnostava. Korhola haluaisi joskus rajata esityksiä räätälöidymminkin eri ikäryhmille, mikäli se vain olisi mahdollista. Joku esitys voisi olla vaikka pienemmille lapsille eli esimerkiksi 2-4-vuotiaille ja toinen esitys vähän isommille lapsille. (Korhola 2011.)

2.3 Vuorovaikutteisen teatterin erityispiirteitä

Ulla Jarlan mielestä vuorovaikutteisessa tilanteessa tulevat todella vahvasti esille tunteet ja asiat, kuten empatia. On myös tärkeää, että vuorovaikutteisessa tilanteessa on mukana aikuisia esiintyjä, jotka kontrolloivat sitä tilannetta. (Jarla 2011.)

Eli koskaan ei saa ikään kuin vuorovaikutteisessa tilanteessa empatian vastaiset ajatukset saada tilaa, vaan ne joutuu siirtämään syrjään. Pitää olla ystävällinen toisille, ottaa huomioon toinen, kuunnella toista, tehdä yhteistyössä. Eli toteutuu monia asioita, joita ei oo toteutunu sellaisissa tilanteissa, et lapset vaan katsoo esityksiä. Niitäkin tarvitaan, koska lasten on tosi tärkeä oppia istumaan hölisemättä, pulisematta, kommentoimatta, istua hiljaa paikoillaan ja vastaanottaa taidetta. (Jarla 2011).

Jarlan mukaan kaiken Raatikon toiminnan perusta on se, millaisia Raatikon teokset ovat. Kaikki siis rakentuu sen ympärille, mitä tapahtuu näyttämöllä. Jarla korostaa myös yhteisön merkitystä. Yhteisöllisyys synnyttää hänen mukaansa ihmisen ymmärtämistä ja rakastamista. Jarlan mielestä taide on ainoita keinoja, millä ihminen voi katsoa syvästi sisimpäänsä ja lapselle on tärkeä taito nähdä sisimmässään ajatuksia. (Jarla 2011.)

Siellä asuu empatia. Siellä asuu tunteet. Ja jos niihin saa kontaktin jo nuorena, ni voi olla, että elämän laatu ja persoonallisuuden kasvu saa tukea, rohkeutta ja sisua ja yhteisöllisyyttä. Yhteisöllisiä taideteoksia haluaisin nähdä täällä Raatikossa. Ja korkea tasoisia... Mun haave on se, että Raatikossa olis ihmisiä, jot-

ka ajattelee syvästi ja jotka kykenee kokemaan uteliaisuutta ja mielenkiintoa sitä substanssia kohtaan mitä me tehdään. Ja sitä kautta kokemaan ihmisrakkautta. Ja ahkeria. Työtä, työtä, työtä. Nää on mun unelmia. Arkipäivä on ihanaa. (Jarla 2011.)

2.4 Raatikon rahoituksen muodostuminen

Vuorovaikutteiset teokset tulevat varmasti pysymään ohjelmistossa tulevinakin vuosina ainakin niiden suosiosta päätellen. Raatikolla oli Ulla Jarlan mukaan edellisenä vuonna 439 esitystä, mikä VOS-teattereiden eli valtionosuutta saavien teattereiden tilastoissa merkitsee Jarlan mielestä todella hyvää sijoitusta. Raatikon katsojaluvut ja esitysluvut päihittävät monet suomalaiset miljoona-avustuksia saavat kiinteät teatterit. (Jarla 2011.)

Vuonna 2011 valtionosuuden piiriin kuuluu 57 teatteria ja 28 orkesterin ylläpitäjää (Opetushallitus 2011, 56). Valtionosuuden saaminen edellyttää Teatteri ja orkesterilain mukaan vakinaisen ja ammatillisen esitystoiminnan harjoittamista. Myös sitä edellytetään, että teatterin tai orkesterin omistaa kunta tai yksityinen yhteisö tai säätiö, jonka sääntömääräisiin tehtäviin kuuluu teatteri- tai orkesteritoiminnan harjoittaminen tai teatterin tai orkesterin ylläpitäminen. (Teatteri ja orkesterilaki 1. luku §2, 3.8.1992/730.) Valtionosuuden rahoitus perustuu teattereilla ja orkestereilla laskennallisesti henkilötövuosien määrän mukaan (Opetushallitus 2011, 56).

Raatikko saa valtionosuusrahoitusta Opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Raatikon toinen jokavuotinen perusrahoittaja on Vantaan kaupunki. Raatikko on alusta asti ollut vantaalainen teatteri. Lisäksi Raatikko on saanut tukea esimerkiksi Wihuri-säätiöltä ja Kordelinilta kiertuetoimintaan. Jarlan toiveena on joskus saada Raatikolle sellainen rahoitus, että olisi mahdollista tehdä laajat lavastusrakenteet ja puvut, isommalla ryhmällä. Hän ei haluaisi joutua koko ajan sanomaan ”ei” hankinnoille ja henkilömäärille. Toiveena olisi myös toteuttaa kiertuetoimintaa isoissa tiloissa keskitetyillä pisteillä. Hän toivoisi, että jossakin paikassa voisi olla vaikka viikon. (Jarla 2011.) Marja Korholalla on sama unelma. Että joskus voisi päästä hyviin teatteritiloihin ja tehdä kiertue-esityksiä isommilla resursseilla (Korhola 2011).

3 YLEISÖKYSelyn VAIHEITA JA TUTKIMUSTULOKSIA

Tutkin Menninkäisten poluilla -esityksen markkinoinnin tehokkuutta ja asiakastyytyväisyyttä laatimani yleisökyselyn vastauksia analysoimalla. Tavoitteenani oli tuottaa Tanssiteatteri Raatikolle uutta ja päivitettyä tietoa esitysten markkinoinnin tueksi ja Raatikon toiminnan kehittämiseksi. Muokkasin yleisökyselyä useampaan otteeseen, kunnes olin tyytyväinen lopputulokseen. Kysymysten laatimisessa avusti Raatikon toiminnanjohtaja Ulla Jarla. Aluksi suunnitelmissani oli tehdä kyselyt vuoden 2011 kevätkauden esitysten yhteydessä. Ongelmana oli kuitenkin, että aikaa ei olisi ollut tarpeeksi ennen eikä jälkeen esityksen kattavan kyselyn tekemiseen. Jos taas kyselyn olisi antanut asiakkaan myöhemmin täytettäväksi, olisi vastausprosentti voinut jäädä pieneksi.

Päätin lopulta tehdä kyselyt puhelimitse ja tämä sopi Raatikolle. Päätökseni myötä tutkimukseni kohteeksi valikoitui jo tapahtuneet Menninkäisten poluilla -esitykset ja niiden yleisö. Rajasin tutkimuskohdetta vielä sen verran, että koulut ja yksityisasiakkaat jäivät kyselytutkimuksen ulkopuolelle. Muita rajauksia en tehnyt, joten kysely on esitetty myös esimerkiksi perhepäivähoitajille ja leikkikoulujen ohjaajille. En karsinut kyselyn ulkopuolelle myöskään vieraskielisiä päivähoitopaikkoja. Kieliongelmia ei kuitenkaan juurikaan tullut. Yhtä englanninkielisen päiväkodin henkilöä haastatellessani esitin osan kysymyksistä myös englanniksi väärinymmärrysten estämiseksi. Muuten kysymykset on kaikille esitetty samalla tavalla ja samassa järjestyksessä.

Kyselyjen tekeminen puhelimitse osoittautui haastavaksi ja aikaa vieväksi. Kyselyyn vastaavan henkilön kiinni saaminen oli välillä lähes mahdotonta. Välillä jouduin myös turvautumaan sopivan henkilön etsimiseen sähköpostikirjeillä. Jälkikäteen olen kuitenkin erittäin tyytyväinen, sillä sinnikkyyteni ansiosta sain vastausprosentiksi lähes sata prosenttia. Vain yhden päiväkodin edustaja jätti vastaamatta kyselyyni vedoten kiireisiinsä. Sain myös kaikkiin tarvittaviin kohtiin vastaukset. Ainoastaan bussikuljetuskysymyksissä on neljä puuttuvaa vastausta, minkä selittää se, että neljä päiväkotia ei ole tullut esitykseen tarjotulla bussikyvydityksellä vaan omin neuvoin. Päiväkotia, jotka eivät tulleet esitykseen bussikyvydillä, oli siis 3,5 prosenttia vastanneista.

Sain Raatikolta tiedot syyskaudella käyneistä asiakasryhmistä ja niiden yhteyshenkilöistä. Soitin päiväkoteihin ja pyrin saamaan haastateltavaksi henkilön, joka olisi ollut mukana esityksessä. Tavoitteenani oli, että haastateltava henkilö tietäisi myös lippujen varausprosessista. Koska oikean ihmisen kiinni saaminen oli välillä vaikeaa, joidenkin päiväkotien kohdalla piti joustaa siinä, oliko haastateltava itse varannut liput. Usein henkilöt kuitenkin tiesivät jotakin lipunvarauksesta. Joissakin tapauksissa taas päiväkoti ei itse ollut tehnyt varausta esitykseen, vaan varaus oli tehty toisen päiväkodin kautta.

Kyselyyni vastasi 114 Menninkäisten poluilla -esityksessä käynyttä päiväkodin tai muun päivähoitopaikan edustajaa. Osa päiväkodeista on tutkimuksessani tullut edustetuksi useampaan otteeseen, sillä joistakin päiväkodeista oli käyty useampina päivinä. En halunnut karsia päiväkotien vastauksia vain yhteen jokaista päiväkotia kohden, sillä kyseessä oli kuitenkin aina eri ryhmä ja eri esitys. Yhden päiväkodin kohdalla katsoin parhaaksi tehdä kyselyn kolmelle ryhmälle, siitä huolimatta, että ryhmät olivat käyneet samassa esityksessä. Kyseisen päiväkodin ryhmät sijaitsivat aivan eri puolilla päiväkotia, eivätkä ne tieneet toistensa toimista omien sanojensa mukaan paljoakaan. Kuten aiemmin mainitsin, yhdestä päiväkodista ei ehditty vastaamaan. Muuten vastauksia olisi 115. Tutkimukseeni sisällytin ryhmät, jotka olivat käyneet Menninkäisten poluilla -esityksessä syyskaudella 2010. Kevätkauden 2011 yleisöä en tutkimukseeni sisällyttänyt. Vastaajista pääosa oli Helsingin, Espoon tai Vantaan päiväkodeista, mutta muualtakin oli jonkin verran vastauksia. Vastaajia oli Helsingin, Espoon ja Vantaan lisäksi Keravan, Kirkkonummen, Nurmijärven, Järvenpään, Klaukkalan, Mäntsälän, Veikkolan, Sipoon, Martinkylän ja Tuusulan päiväkodeista.

Selkeyden takia tutkimuksessani käytetään määritelmää päiväkodit, vaikka tutkittavaan otokseen liittyi muunkinlaisia hoitopaikkoja, kuten ryhmäperhepäiväkoteja ja leikkikouluja. Tutkittavat ryhmät saattoivat toiminnoiltaan poiketa toisistaan, mutta yhdistävänä tekijänä oli kuitenkin katsojien ikäryhmä. Joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta tutkimuksen piiriin kuuluva yleisö on ollut 3-6-vuotiaita lapsia. Muutamassa tapauksessa mukana on ollut muutama nuorempikin. Yhden leikkikoulun mukana oli esityksessä myös 8-vuotiaita lapsia, mutta kyselyyn vastannut oli itse 4-5-vuotiaiden ohjaaja ja vastasi oman ryhmänsä puolesta. Koska ryhmät olivat erisuuruisia, vasta-

sivat päiväkotien edustajat erikokoisten ryhmien puolesta. Määrällisesti pienimmän ryhmän puolesta vastaava edusti seitsemää lasta ja suurimmassa ryhmässä oli 64 lasta kohti yhtä vastaajaa. Syyskaudella 2010 Menninkäisten poluilla -esitystä esitettiin päiväkodeille ja kouluille 52 kertaa. Tutkimukseeni sisältyvien päiväkotiryhmien lisäksi esityksen näki 11 kouluryhmää. Yksittäisistä katsojista minulla ei ole tietoa.

Käsittelen tässä luvussa taustatietoihin ja tiedonsaantiin liittyvät kysymykset. Vuorovaikutteisuuden ja esitykseen liittyvät kysymykset käsittelen omissa luvuissaan. Laatamani yleisökysely on opinnäytetyöni liitteenä.

3.1 Yleisökyselyn rakenne

Yleisökyselyssäni oli sekä määrällisiä, että laadullisia kysymyksiä. Laadin osan kysymyksistä tarkoituksella avoimiksi, jotta saisin tietyistä asioista hieman syvällisempää tietoa. Yleisökyselyn ensisijainen tarkoitus oli saada selville, mistä yleisö saa tietoa Raatikon esityksistä ja mitkä tekijät ratkaisevat sen, tulevatko he katsomaan esityksiä. Tässä vertailun kohteena olivat vuoden 2007 Hui Kauhistus! -esityksestä tehdyn tutkimuksen tulokset. Tarkkailun kohteena olivat tulosten mahdolliset muutokset. Lisäksi tarkoitukseni oli löytää mahdollisia kehityskohteita Raatikon markkinoinnissa, esityksissä ja asiakaspalvelussa.

Tutkimuksellani mitattiin siis Raatikon markkinoinnin tehokkuutta ja asiakastyytyvyyttä. Lisäksi tutkin yleisökyselyn kautta päiväkotien suhtautumista vuorovaikutteisiin esityksiin. Yleisökyselyn vastausten analysoinnissa ja taulukoinnissa käytin apunani SPSS-ohjelmaa. Avointen kysymysten tutkimisen helpottamiseksi ja yhteystietojen varten tein lisäksi joitakin taulukoita omaan käyttööni tekstinkäsittelyohjelma Wordilla. Opinnäytetyöni kaaviot tein taulukko-ohjelma Excelillä.

Yleisökyselyä laatiessani jaoin kysymykset karkeasti kolmeen osa-alueeseen. Ensimmäisessä osassa keräsin päiväkotien taustatietoja. Taustoittavat kysymykset olivat osittain vain itseäni varten. Tarkoituksena oli kuitenkin selvittää päiväkodin käyntitiheyttä kulttuuritapahtumissa ja mahdollisia esteitä kulttuuritapahtumissa käymiselle

tai niiden tilaamiselle. Tutkimuksestani ei ollut tarkoitus tulla esille kyselyyn vastanneen henkilöllisyyttä tai edes mistä päiväkodista oli kyse.

Toisen osan tutkimuksestani nimesin markkinointiin liittyviksi kysymyksiksi. Tarkoituksenani oli saada tietoa siitä, mistä päiväkotia on saanut tiedon esityksestä ja mikä vaikutti päätökseen tulla katsomaan esitystä. Nämä kaksi aihealuetta käsittelen vertaillen Mikko Jarlan tekemän opinnäytetyön samankaltaisiin kysymyksiin. Markkinointiosiossa tiedustelin päiväkodeilta myös muita päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä, kuten bussikuljetuksen ja lipun hinnan merkitystä sekä päiväkodin suhtautumista vuorovaikutteiseen tapaan tehdä teatteria.

Tutkimukseni kolmannessa osassa syvennyin asiakastyytyvää mittaaviin kysymyksiin. Kysymykset vaihtelivat Menninkäisten poluilla -esityksen lipunvarauksen sujuvuudesta esityksen eri osa-alueiden numeeriseen arviointiin. Tavoitteenani oli paitsi löytää mahdolliset kehityskohteet Raatikon esitystoiminnassa, myös vahvuudet, jotta hyvät toimintatavat voidaan säilyttää. Lisäksi pyrin ottamaan selvää päiväkotien asenteista vuorovaikutteisiin esityksiin verrattuna perinteisempiin näyttämöteoksiin. Tässä käytin apunani myös avoimia kysymyksiä saadakseni asenteista syvällisempää tietoa.

3.2 Päiväkodit Raatikon kohderyhmänä

Pirkko Vuokko kirjoittaa teoksessaan Markkinointiviestintä: merkitys, vaikutus ja keinot, että kohderyhmän tarkka määrittely on edellytys kohderyhmälähtöiselle viestinnälle. Markkinoilta siis pyritään löytämään ja määrittelemään sellainen segmentti tai segmentit, jotka tarjoavat tuotteen markkinoinnille parhaimmat mahdollisuudet ja jotka ovat saavutettavissa erilaisilla markkinointiviestinnän keinoilla. (Vuokko 2003, 142.)

Segmentoinnilla siis määritetään markkinoilta osaryhmiä, joihin kuuluvilla henkilöillä tai yrityksillä on samanlaisia tarpeita kyseisen tuoteryhmän suhteen tai joiden voidaan olettaa reagoivan samalla tavalla markkinointitoimenpiteisiin. Markkinointiviestinnässä kohderyhmämäärittelyn tarkoituksena on siis auttaa

valitsemaan, mitä keinoja kannattaa käyttää ja miten, jotta kohderyhmässä saataisiin aikaan vaikutuksia. (Vuokko 2003, 142.)

Myös Timo Rope painottaa teoksessaan Suuri markkinointikirja segmentoinnin merkitystä markkinoinnissa eli tiukan asiakaskohderyhmän valintaa, määrittelyä ja kohderyhmän tyyppiominaisuuksien kuvausta (Rope 2000, 153). Ropen mukaan tulee erottaa toisistaan käsitteet asiakas ja segmentti. Asiakas on yritykseltä jo ostanut, kun taas segmentti on asiakkaaksi haluttava, joka ei vielä välttämättä ole yritykseltä ostanut. (Rope 2000, 155.) Jotta segmentointi olisi toimivaa ja kannattavaa tulisi segmentin olla kyllin suuri (Rope 2000, 159). Keskitetyn markkinoinnin strategiassa valitaan markkinoilta yksi tai muutama segmentti, jolle keskittää liiketoimet. Keskitetyn markkinoinnin toimintamallilla on kaksi alalajia. Toinen on täysin keskitetty markkinointi, jolloin kohderyhmäksi valitaan vain yksi kapea segmentti. Toinen taas on rajattu markkinointi, jonka lähtökohtana toimivat selkeästi rajatut, valikoidut segmentit. Näitä segmenttejä on enemmän kuin yksi, mutta selkeästi rajattu määrä. (Rope 2000, 164–165.)

Vuokko kirjoittaa segmentoinnin kriteeriluokista, joita voidaan käyttää hyväksi kohderyhmien määrittelyssä. Kohderyhmä voidaan määrittää yhden tai useamman kriteerin mukaan. Segmentointikriteerit voivat sisältää esimerkiksi iän, sukupuolen, persoonallisuuden tai ostomotiivit. (Vuokko 2003, 143.)

Tällaista kohderyhmämäärittelyä Tanssiteatteri Raatikko on tehnyt ja pyrkinyt oppimaan tutkimusten avulla tuntemaan asiakkaitaan ja kohderyhmäänsä. Raatikon kohderyhmät ovat koulut ja päiväkodit ja näille myös markkinointi pääasiallisesti painottuu. Ulla Jarla kertoo pitävänsä tutkimusta hyvin tärkeänä asiakkaan tuntemisen kannalta. Silloin on mahdollista myös tarvittaessa nopeasti muuttaa toimintaa niin markkinoinnissa kuin esitysten sisällöissäkin. (Jarla, 2011.)

Raatikon markkinointi on vuosien varrella kehittynyt paljon. Esimerkiksi lehdistön merkitys on pienentynyt. Ennen Raatikko sai paljon tiedottajia lehdistötilaisuuksiin, mutta sellainen aika on Ulla Jarlan mukaan ohi. Nykyään Internet ja sähköposti ovat syrjäyttäneet faksin ja markkinointia tehdään pitkälle sähköpostin kautta. Toki edelleen postitetaan. (Jarla, 2011.)

Kohderyhmä vaikuttaa suuresti Raatikon toimintaan, sillä koulujen ja päiväkotien ollessa kiinni ei ole esityksiä. Tämä koskee kesäaikaa ja juhlapyyhiä. Esityskautena Raatikossa on päiväkodeille ja kouluille suunnattujen aamupäiväesitysten lisäksi joi-takin ilta- ja viikonloppunäytöksiä yksittäisille katsojille. Koska kesäisin ei kuitenkaan ole mahdollisuutta tarpeeksi useaan esitykseen, Raatikko on tehnyt pitkään työtä saadakseen kiinteät kulut pieneksi. Sen takia Raatikolla ei ole taiteellista henkilökun-taa kiinteillä kuluilla taiteellista johtajaa lukuun ottamatta. Taiteellinen johtaja eli Marja Korhola suunnittelee, mitä Raatikossa tehdään ja kiinnittää taiteellisen henkilökun-nan. Tämä mahdollistaa sen, että Raatikolla on enemmän toiminnallista vapautta ja mahdollisuus muuttuvuuteen ja luovaan ja innovatiiviseen tekemiseen. (Jarla, 2011.)

Tanssiteatteri Raatikko hyödyntää markkinointitoimenpiteissään luonnollisesti myös menekinedistämistä esimerkiksi tarjoamalla alennettuja lippuja esityksiinsä. Tämä on silloin tällöin tarpeellista, jotta esityksiin saadaan tarpeeksi yleisöä. Silloin Raatikosta saatetaan tarjota päiväkodille suoraan esitystä alennetulla hinnalla. Alennetun lipun päiväkotitoiminta voi saada myös esimerkiksi varaamalla lippunsa tiettyyn päivämäärään mennessä. Menekinedistämällä pitkälti tuetaan ja täydennetään muita markkinointi-viestinnän keinoja, ja sillä saattaa olla erittäin positiivinen vaikutus tuotteen myyntiin. Vuokko kiteyttää, että menekinedistämistoimenpiteet antavat tietoa tuotteesta ja yl-lykkeitä sen ostoa varten. (Vuokko 2003, 256.)

3.3 Päiväkotien esteet kulttuuritapahtumissa käymiselle

Kohderyhmän vaatimukset määrittävät Raatikon toimintaa esitysjankkohtien lisäksi myös sen suhteen, että päiväesityksiin on järjestetty ryhmille bussikuljetus. Bussikul-jetus on sisällytetty esityksen lipun hintaan. Kirsti Kilposen opinnäytetyöhön haasta-tellut Espoon päiväkotien johtajat näkevät yleisimpänä ongelmana esitykseen lähte-miselle tehtävän matkan, johon saatetaan tarvita kahtakin bussia. Lähellä oleviin paikkoihin lähdetään helposti, mutta matkustaminen koetaan lapsia väsyttävänä. (Kilponen 2009, 17.) Usea haastateltu oli maininnut Raatikon bussikuljetukset ja vas-tauksissa oli todettu ovelta ovelle kulkemisen bussilla olevan luksusta (mt., 2009, 20). Ilman Raatikon tarjoamaa bussikuljetusta Espoosta pääsisi esityksiin tulemaan to-

dennäköisesti huomattavasti vähemmän päiväkotia esityksiin. Tämä selviää myös oman tutkimukseni vastauksista. On mahdollista, että jotkut Raatikon esityksiin vihkittyneet päiväkodit tulisivat edelleen itse järjestämillään kuljetuksilla. Osa asiakkaita kuitenkin varmasti jäisi pois. Tämän vuoksi bussikuljetuksen järjestäminen on varmasti ehto Raatikon. Raatikon hieman syrjäinen sijainti Vantaalla ei myöskään kaikille Vantaan päiväkodeille ole tarpeeksi lähellä tai hyvien joukkoliikenneyhteyksien päässä. Sen kertoo se, miten suuri osa päiväkodeista tarttuu pääkaupunkiseudun päiväkodeille tarjottuun bussikuljetuksen mahdollisuuteen, tullessaan esitykseen.

Toinen Kilposen haastatteluissa ilmenneistä suurista ongelmista on rahaan liittyvä (Kilponen 2009, 18). Tämän totesin oman kyselynikin vastauksista. Kysyin voiko taloudellinen tilanne estää sen, että päiväkotia kävisi useammin taidetapahtumissa tai tilaisuuksissa. Koska olin asettanut kysymykseni melko epämääräiseksi, en lähde analysoimaan erikseen, mitä nämä taloudelliset tilanteet kunkin päiväkodin kohdalla voisivat olla. Sen sijaan totean, että 80 päiväkodeista eli 70,2 prosenttia kyselyyn vastanneista vastasi taloudellisen tilanteen voivan olla esteenä käymiselle tai tilaamiselle. Kyseisen kysymyksen kohdalla oli mahdollisuus valita vaihtoehdoista kuinka monta tahansa. Taloudellisen tilanteen valitsi jopa useampi kuin sen, että esteenä olisivat huonot joukkoliikenneyhteydet. Joukkoliikenneyhteydet mahdollisena esteenä valitsi kuitenkin 69 päiväkotia eli 60,5 prosenttia kyselyyn vastanneista.

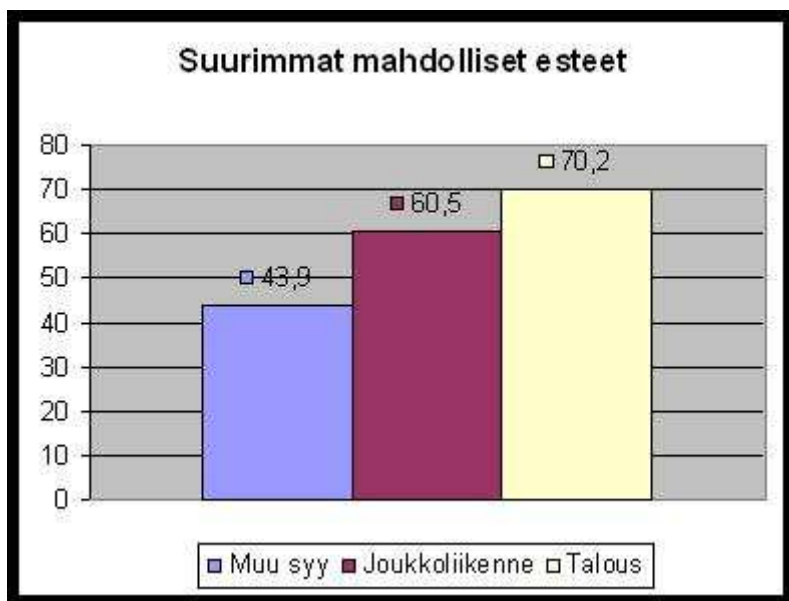
41 päiväkotia eli 36 prosenttia vastanneista oli sitä mieltä, että päiväkotia käy jo tarpeeksi usein taidetapahtumissa tai tilaa niitä. Lisäksi 33 päiväkotia eli 28,9 prosenttia vastanneista piti esitysaikoja sopimattomana päiväkodin omiin aikatauluihin. 18 päiväkotia eli 15,8 prosenttia vastanneista oli sitä mieltä, että esteenä käymiselle tai tilaamiselle voi olla päiväkodin runsas taidekasvatustoiminta. Tarjonnan taso tai päiväkodin päätöksenteon monimutkaisuus ei ollut kovin monen mielestä este. Vain 11 eli 9,6 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä että ensin mainittu voisi olla esteenä. 8 vastaajista eli 7 prosenttia piti mahdollisena sen, että päiväkodin on hankalaa päättää lähtemisestä ja se voi jopa estää käymisen.

Edellä mainittujen esteiden lisäksi kysymyksessäni oli mahdollisuus ilmoittaa joku muu mahdollinen este esityksissä käymiselle tai niiden tilaamiselle. 50 päiväkodeista eli 43,9 prosenttia käytti tämän mahdollisuuden. Tämä oli siis kolmanneksi suosituin

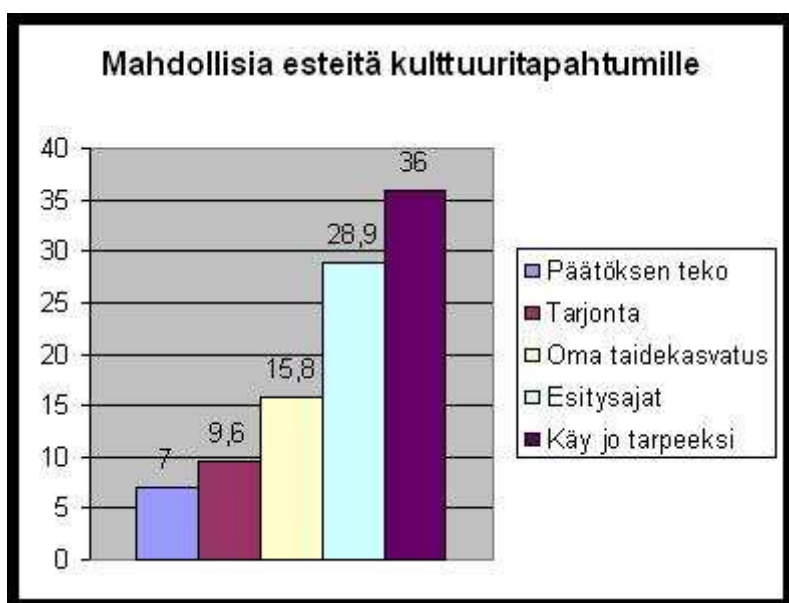
vaihtoehtoista. Näistä vastauksista lähes puolet eli 23 liittyi jollakin tavalla henkilökuntapulaan. Sairastapauksissa voi olla vaikea saada henkilökuntaa tai henkilökuntaa voi muutenkin olla liian vähän suhteessa lapsien määrään tai ikään. Myös lomaajankohtia saattaa olla pienessä päiväkodissa paljon suhteessa henkilöstömäärään ja silloin ei reissata lasten turvallisuuden vuoksi.

Lisäksi monella vaihtoehto muu este liittyi jollakin tavalla lasten ikäjakaumaan, erityislapsiin tai kuljetusongelmiin. Ainakin aivan pienten lasten ja erityislasten sekä isojen ryhmien kanssa lähteminen voi estää ruuhkabusseissa kulkemisen ja henkilökunta joutuu myös maksamaan kulkemisesta. Tilatut kuljetukset taas ovat kalliita. Lisäksi matkoihin voi mennä liikaa aikaa tai esitykset eivät sovi ikäryhmälle. Pienimmille eli alle 3-vuotiaille lapsille ei ole paljoa tarjontaa. Kaksi vastauksista liittyi lasten vanhempiin. Toisen vastauksen mukaan rahankерuu vanhemmilta voi olla hankalaa. Lisäksi vanhemmat saattavat kieltää lähtemästä. Tosin vastaajan mukaan se ei tällä hetkellä ole esteenä. Myös ajanpuutteen mainitsi jokunen esteeksi. On niin paljon muutakin tekemistä, kuten kevätretkiä. Yksi päiväkotia mainitsi esteeksi päiväkodin painotukset eli englannin ja Montessorin. Sisäiseen sisältöön ei siis mahdu niin paljon ulkopuolelta tulevaa. Eräs vastanneista vastasi, että jos mainostettaisiin enemmän niitä, jotka voisivat tulla esiintymään päiväkoteihin. Ilmeisesti vastaaja tarkoitti sitä, että he tilaisivat silloin enemmän esityksiä ja mahdollisesti kävisivät vähemmän muualla taidetapahtumissa. Yksi vastanneista piti esteenä kasvatushenkilökunnan kulttuurin vastaista asennetta tai pelkoja esimerkiksi siitä, että paikkaan on vaikea mennä. Yhden päiväkodin edustajan oli vaikeaa löytää mitään estettä sille, että päiväkotia kävisi useammin tapahtumissa tai tilaisi enemmän esityksiä. Siksi hän vastasi-kin muu este kohtaan, että mitään estettä ei ole.

Tein kaaviot kuvaamaan päiväkotien mahdollisia esteitä kulttuuritapahtumiin lähtemisessä ja niiden tilaamisessa. Ensimmäisessä kaaviossa on kolme suosituinta vaihtoehtoa mahdollisiksi esteiksi vastausprosentteineen. Toisessa kaaviossa ovat loput, vähemmän ääniä saaneet mahdolliset esteet vastausprosentteineen.

Kuvio 1. Päiväkotien todennäköisimmät esteet kulttuuritapahtumissa käymiselle tai niiden tilaamiselle.

Kuvio 2. Päiväkotien mahdollisia esteitä kulttuuritapahtumissa käymiselle tai esityksen tilaamiselle.

3.4 Päiväkodit kulttuuritapahtumien asiakkaina

Huomasin epäkohdan erään kysymyksen kohdalla kyselyni tutkimusvaiheessa. Kysyin päiväkodin edustajilta, missä muualla kuin Raatikossa päiväkotit on käynyt viimeisen vuoden aikana. Vaihtoehtoina oli joitakin kulttuuri- ja taidealaan liittyviä vaihtoehtoja sekä emme ole käyneet muualla -vaihtoehto. Kysymyksen vastauksista ei selviä, kuinka ahkeria Raatikossa kävijöitä päiväkodit ovat. Ainoa tieto on, että ainakin päiväkotit on käynyt katsomassa Menninkäisten poluilla -esityksen. Voihan olla, että päiväkotit on käynyt Raatikossa monta kertaa vuoden sisällä. Näitä emme ole käyneet muualla -vastauksia oli kuitenkin vain 7 eli 6,1 prosenttia.

Kyselyyni vastanneet päiväkodit käyvät ainakin jonkin verran kulttuuritapahtumissa. Nukketeatterissa on käynyt vastanneista 64 prosenttia eli 73 vastannutta ja musiikkiesityksessä on käynyt vuoden aikana 57 prosenttia eli 65 vastanneista. Hyvänä kolmosena tulevat teatterissa käyneet päiväkodit, joita oli 59 eli 51,8 prosenttia kaikista. Taidenäyttelyssäkin on käynyt vastanneista 36 prosenttia eli 41 vastannutta. Elokuviissa sen sijaan on käynyt jo hieman vähemmän eli 30 vastannutta. Tämä tekee 26,3 prosenttia vastanneista. Hieman arvoitukseksi jää tanssiteattereiden ja tanssiesitysten alhaisempi prosentti eli 24,6 prosenttia. Määrähän voisi olla suurempi, jos vastanneista kaikki Raatikossa ennen Menninkäisten poluilla -esitystä käyneet olisivat saaneet vastata. Mutta ainakin tuloksesta selviää, että tanssiesityksissä on Raatikon lisäksi käyty ainakin jonkin verran. Tulosten perusteella voi päätellä sen, että Raatikossa käyvät päiväkodit käyvät taidetapahtumissa melko paljon.

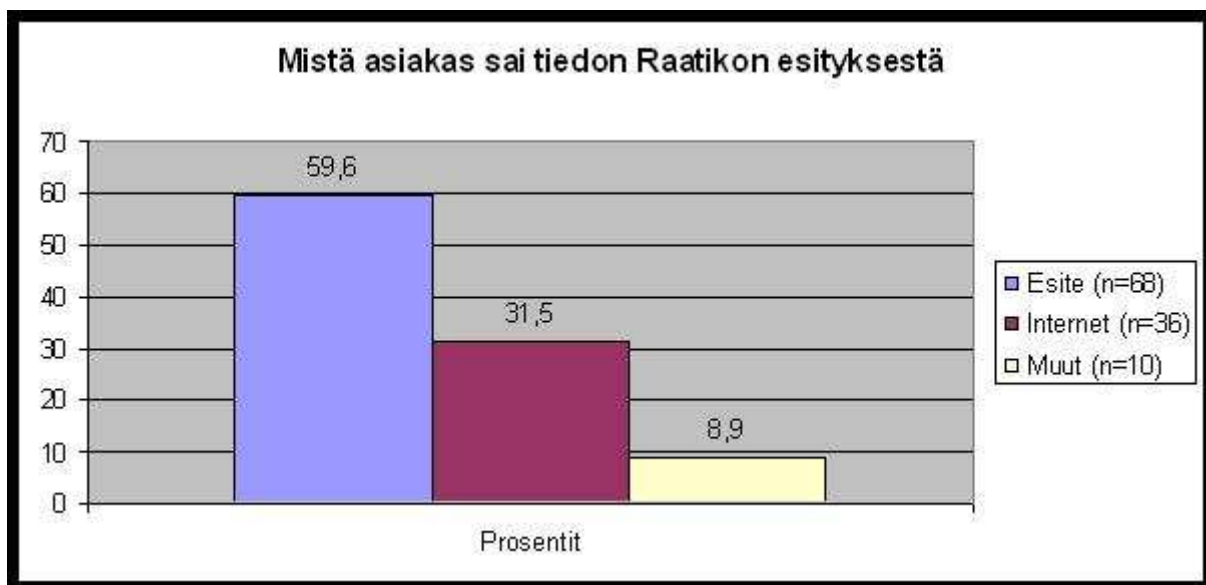
3.5 Esitysten markkinointi ja tiedonsaanti

Timo Ropen mukaan markkinointiviestintä on kattotermi niille kilpailukeinoille, joiden avulla yritys pyrkii kertomaan tuotteistaan ja toiminnastaan asiakaskohderyhmälle ja muille sidosryhmille. Hän kirjoittaa myös, että markkinointiviestintä jaetaan perinteisesti neljään osaan mainonnaksi, henkilökohtaiseksi myyntityöksi, menekinedistämiseksi sekä suhde- ja tiedotustoiminnaksi. (Rope 2000, 277.)

Mikko Jarla tutki Raatikolle tekemässään opinnäytetyössä Raatikon asiakassuhde-markkinointia. Hänen laatimassaan yleisökyselyssä kysyttiin ostopäätökseen vaikuttaneita syitä. Toisessa kysymyksessä pyrittiin selvittämään tehokkaimpia markkinointiviestinnän keinoja. (Jarla 2008, 44–45.) Nämä kysymykset pyrin omassa kyselyssäni säilyttämään samankaltaisina. Ainoastaan Internetin suhteen lisäsin vaihtoehdoiksi Raatikon omat www-sivut, sähköpostiesite, sosiaalinen media, kuten facebook sekä muu internet, mikä.

Ongelmana oman tutkimukseni ja Jarlan tutkimuksen vertailussa oli, että Jarla oli jakanut tutkittavan yleisön kävijämäärien suhteen kolmeen osaan. Itse en tällaista jakoa katsojista tehnyt. Sen takia vertailen tuloksiamme yleisemmällä tasolla. Jarlan tutkimukseen verrattuna postitettu esite on säilyttänyt kärkisijansa lähes prosentilleen kysyttäessä esityksen tietolähdettä. Esitteen vastasi kyselyssäni ensisijaiseksi tietolähteeksi 68 päiväkodin edustajaa eli 59,6 prosenttia vastanneista ja tulos on pysynyt lähes samana Jarlan tuloksiin verrattuna. Jarlan tehdessä tutkimustaan esitteen suosio ensisijaisena tietolähteenä oli 59,2 prosenttia vastanneista, joten esitteen suosio on jopa hieman noussut. (Jarla 2008, 75).

Kuvioon 3 merkitsin tärkeimmät tietolähteet, jotka yhdistin kolmeksi suuremmaksi luokaksi eli postitetuksi esitteeksi, Internetiksi ja muiksi tietolähteiksi.

Kuvio 3. Tiedonsaannin kolme pääryhmää prosenteittain.

Kun Mikko Jarla teki tutkimustaan Tanssiteatteri Raatikolle, oli Internetin merkitys markkinointikeinona vahvassa nousussa (Jarla 2008, 76). Omassa tutkimuksessani sähköposti sijoittui tärkeimpänä tietolähteenä jo hyväksi kakkoseksi. Sen valitsi 20 vastanneista eli 17,5 prosenttia. Raatikon omat kotisivut valitsi tietolähteekseen 10,5 prosenttia eli 12 kyselyyn vastannutta. Muualta internetistä löysi tietolähteensä neljä vastannutta. Yhteenlaskettuna Internetin osuudeksi muodostui 31,5 prosenttia kaiken kaikkiaan. Kahden vastanneen kohdalla muu Internetlähde oli Vantaan kaupungin Internetsivujen kulttuurisäpinät. Yhden vastaajan kohdalla johtaja oli lähettänyt sähköpostia. Neljäs muu Internetlähde oli oma haku.

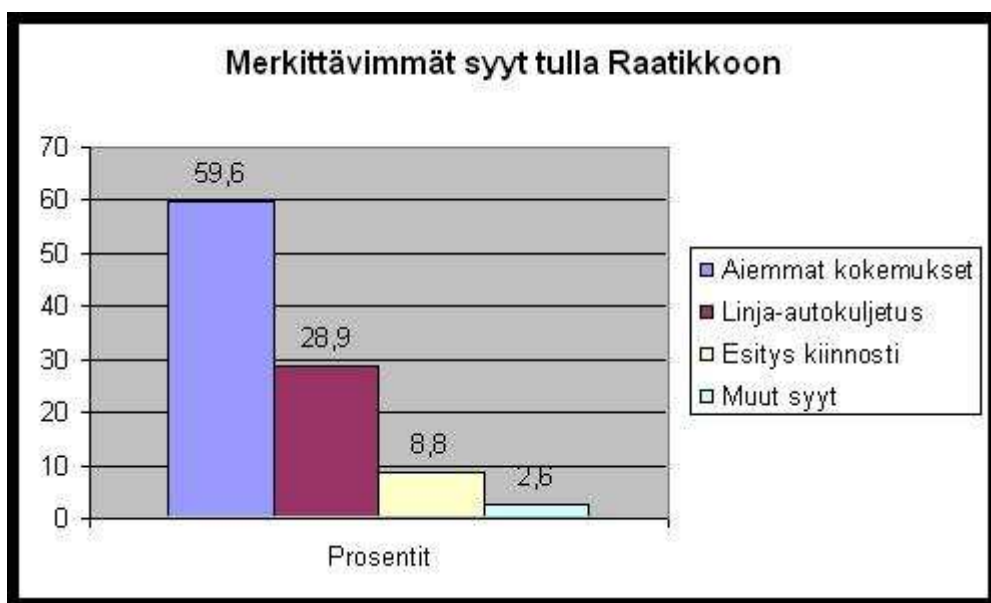
Ystävät, sukulaiset ja työkaverit olivat tietolähteitä kahdelle vastanneista. Samoin lehtijutut, joista kumpikin oli Vantaan Sanomien tuotantoa. Muualta vaihtoehdon valitsi neljä vastannutta. Kaksi kertoi tietolähteekseen Kulttuurisäpinät-julkaisun ja yksi kulttuurijulkaisun. Yhden päiväkodin lapsen perheenjäsen esiintyi esityksessä. Yksi vastanneista ei muistanut, mikä merkittävin tietolähde olisi ollut. Sosiaalista mediaa tai lehden menovinkkejä ei merkittävimmäksi tietolähteekseen ilmoittanut yksikään vastanneista. Lisätiedolle ei esitteen tai sähköpostiesitteen jäljiltä ollut liiemmin tarvetta. Kaikki tarvittava lisätieto löytyi vastaajien mukaan internetistä tai selvisi soittamalla Raatikkoon.

3.6 Merkittävimmät syyt tulla Raatikkoon

Merkittävin syy tulla katsomaan Raatikon esitystä oli ehdottomasti aiemmat kokemukset Raatikossa. 68 vastanneista eli 59,6 prosenttia valitsi tämän vaihtoehdon. Tämä voisi osaltaan selittää myös aiemmin pohtimaani kulttuuritapahtumissa käyntiä tutkivaa kysymystä. Toisaalta, vaikka näin moni päiväkodeista onkin käynyt aiemmin Raatikossa, ne eivät välttämättä ole käyneet Raatikon esityksissä vähään aikaan. Linja-autokuljetuksen ilmoitti päätökseen vaikuttavana tekijänä 33 vastannutta eli 28,9 prosenttia. Mikko Jarlan tutkimukseen verrattuna tuloksemme erosivatkin siinä, että Jarlan tutkimuksessa bussikuljetuksella oli suurin merkitys. Sen oli valinnut 42,2 prosenttia vastanneista. (Jarla 2008, 70.) Omassa tutkimuksessani aiemmat kokemukset olivat nousseet muiden syiden ohi. Tämän selittää varmasti osittain myös se,

että aiemmin Raatikossa käyneet mitä todennäköisimmin lukevat myös bussikuljetuksen aiempiin kokemuksiin. Joka tapauksessa näin suuri luku saattaa kertoa Raatikon kasvattamasta suosiosta ja uskollisten asiakkaiden löytämisestä.

Esityksen kiinnostavuus vaikutti 8,8 prosentin eli kymmenen vastanneen kohdalla. Yksikään vastanneista ei valinnut merkittävimäksi syyksi päätökseen ystävän tai työtoverin suosittelua, lehtijuttua, Raatikon myyntikirjettä tai Internet-sivuja. Eli vaikka esite pitää kärkipaikkaa tiedotusvälineenä, sitä ei selvästi pidetä vaikuttavana tekijänä vaan asioita sen takana. Muita merkittäviä syitä oli kolmella vastanneella. Yksi mainitsi vuorovaikutteisen esityksen ja kaksi sen, että esitys sopi hyvin päiväkodin omaan teemaan. Kuvioon 4 olen vielä kuvannut merkittävimmät syyt prosentteina.

Kuvio 4. Syyt tulla Raatikkoon.

Toisessa syitä luotaavassa kysymyksessäni 46 vastaajaa eli 40,4 prosenttia vastanneista valitsi Menninkäisen poluilla -esityksen houkuttelevaksi tekijäksi lapsen mahdollisuuden osallistua esitykseen. 30 vastannutta eli 26,3 prosenttia oli kiinnostunut tarinan aiheesta ja 19,3 prosenttia eli 22 vastannutta kiinnostui siitä, että kyseessä on tanssia ja teatteria yhdistävä teos. Sen, että esitys sopii hyvin päiväkodin ryhmän ikäluokalle, valitsi 16 kyselyyn vastannutta eli 14 prosenttia kaikista. Raatikon sijainti

lähellä päiväkotia ei merkinnyt edes vantaalaisille päiväkodeille. Vaihtoehto oli siis joko turha tai hieman väärässä paikassa.

3.7 Lipunvaraus ja bussikuljetukset

Lipun hintaa tutkin muutamalla kysymyksellä. Tutkin, mikä lipun hinta oli kunkin päiväkodin kohdalla ollut ja oliko lipun hinta ollut päiväkodin mielestä edullinen, melko edullinen, sopiva, melko kallis vai kallis. Samalla tutkin vaikuttiko bussikuljetuksen sisältyminen lipun hintaan päiväkodin päätökseen tulla katsomaan Menninkäisten poluilla -esitystä. Lipun hintoja oli kolmenlaisia. Kyselyyn vastanneet päiväkodit pääsivät esitykseen kuudella, kahdeksalla tai kymmenellä eurolla. Kuten aiemmin mainitsin, Raatikko käyttää tarvittaessa menekinedistämiskeinoja saadakseen yleisöä ja osalla katsojista on luultavasti ollut sen takia edullisempi lippu. Toinen syy alempaan lipunhintaan voi olla omalla kyydillä saapuminen esitykseen.

Yhdellä päiväkodeista lipun hinta oli kuusi euroa ja se oli päiväkodin edustajan mukaan sopiva. Kahdeksan euron lippuja päiväkodeille myytiin syyskaudella 34 kertaa. Näiden lippujen ostajista 21 oli sitä mieltä, että lipun hinta oli sopiva. Kahdeksan mielestä kahdeksan euron lippu oli melko edullinen ja kahden mielestä melko kallis. Edullinen kahdeksan euron lippu oli kolmen vastanneen mielestä ja kallis ei kenenkään mielestä. Kymmenen euron lippukaan ei ollut kenenkään mielestä kallis, mutta melko kallis viiden vastaajan mielestä. Kymmenen euron lippua hinnaltaan sopivana piti 86 vastannutta ja melko edullisena 13 vastannutta. Kymmenen euron lippu oli jopa edullinen kymmenen vastanneen mielestä. Tämä kertoo mielestäni sen, että vaikka lippujen hintoja ei uskallettaisi Raatikossa korottaa - vaikka tarvetta olisikin - niin ei varmasti ole tarvetta asiakkaan mielestä myöskään laskea hintoja. Tietenkin myynninedistämistä Raatikon kannattaa jatkaa tarvittaessa, jotta katsojia riittäisi.

Bussikuljetuksen sisältyminen lipun hintaan vaikutti ratkaisevasti tai melko paljon päiväkotien päätökseen tulla katsomaan esitystä. 110 vastanneista käytti bussikuljetusta ja heistä 62,3 prosenttia eli 71 oli sitä mieltä, että bussikuljetus oli ratkaisevaa päätöksenteossa. 25 vastannutta eli 21,9 prosenttia taas uskoi sen vaikuttaneen melko paljon. 6 vastannutta eli 5,3 prosenttia vastasi bussin vaikuttaneen jonkin verran ja 5

vastannutta eli 4,4 prosenttia hyvin vähän. Kolmen vastaajan mielestä bussikuljetuksen sisältyminen lipun hintaan ei vaikuttanut ollenkaan.

Lipunvaraukseen ja ostotilanteeseen oltiin pääosin tyytyväisiä. Vain yksi vastasi olleensa tyytymätön. Kaksitoista vastasi, ettei tiedä oliko lipunvaraus ja osto tarpeeksi vaivatonta. Tämä selittyy varmasti sillä, että vastannut ei ole itse tehnyt varausta tai varaus on tehty jopa toisen päiväkodin kautta. Avoimista vastauksista löytyi lähinnä kiittelevää palautetta. Varmistussoittoa pidettiin hyvänä käytäntönä ja maksaminenkin oli helppoa ja sujuvaa. Yhden vastaajan mielestä oli hyvä, että edelleenkin voi soittaa, kun aina ei pääse koneelle. Maksujärjestelmää keuhuttiin joustavaksi. Muutamia kehitysehdotuksiakin kyllä löytyi. Yhden vastanneen mukaan Raatikon kotisivut eivät näyttäneet todellista tilannetta eli loppuunmyyty-merkintä puuttui. Soittaessaan hän sai kuulla, ettei esityksessä ollutkaan tilaa. Yhden vastaajan mielestä kortilla maksaminen voisi olla kiva vaihtoehto tai lasku voisi tulla sähköpostilla jälkeinpäin. Yksi vastanneista oli sitä mieltä, että etukäteismaksu laskulla olisi hyvä vaihtoehto. Toinen taas ehdotti, että varmistus aikatauluista voisi tulla aiemminkin kuin viikkoa ennen, jos mahdollista. Viikkokin tosin vastaajan mielestä riittää. Yhden vastanneen mukaan ryhmäkoon muutoksissa ja lipun hinnoissa oli haasteita. Hän muistelee, että kun lipuja tilattiin ja lisättiin, niin oli jotain hankaluutta. Näiden ehdotusten pohjalta Raatiko voisi miettiä, onko haluja, mahdollisuutta tai edes tarvetta muuttaa lipunvaraus ja myyntikäytäntöjä. Liput varattiin pääosin puhelimitse, sillä 90 vastanneista ilmoitti tehneensä varauksen soittamalla. Sähköpostitse varauksen teki 11 vastanneista ja kolme Raatikon www-sivujen kautta. Vastanneista 10 ei tiennyt, miten varaus oli tehty.

Aloitteenteko ja päätöksenteko kulttuuritapahtumaan lähdistä ovat tutkimukseni perusteella päiväkodeissa hoitohenkilökunnan vastuulla. Vastaajista 89 eli 78,1 prosenttia oli tätä mieltä aloitteenteon kohdalla ja päätöksenteon kohdalla luvut olivat 79 vastaajaa ja 69,3 prosenttia. Myös päiväkodin johtaja tekee aloitteita. Näin vastasi 16,7 prosenttia vastaajista eli 19 päiväkodin edustajaa. Päätöksenteossa johtajavastauksia tuli 16 eli 14 prosenttia kaikista. Joku muu kohdan valitsi aloitteenteon kohdalla 6 vastaajaa, mutta päätöksenteonkohdalla luku oli jo 19 eli 16,7 prosenttia vastauksista. Tämä joku muu oli aloitteen teon kohdalla esimerkiksi kaikki yhdessä, kuka tahansa tai vastaava opettaja. Päätöksenteossa toistuivat samankaltaiset vas-

taukset. Yleensä vastaus oli yhteisestä päätöksestä, mutta parin vastauksen kohdalla oli kyseessä tiimi tai päättävä elin. Lisäksi kahdessa tapauksessa päättivät lasten vanhemmat. Ainakin jos taidetapahtuma oli maksullinen. Kirsti Kilposella oli melko samantapaisia tuloksia. Hänen mukaansa joillakin päiväkodeilla on myös valittu kulttuurivastuuhenkilö, jolle kulttuuriin liittyvät tiedotteet ja sähköpostit suunnataan. (Kilponen 2009, 10.)

4 VUOROVAIKUTTEISUUS YLEISÖKYSSELYSSÄ

Vuorovaikutteisia kysymyksiä tutkin yleisökyselyssä sekä määrällisesti, että laadullisesti. Kysyin päiväkodin edustajilta, miten ryhmän lapset innostuivat osallistumaan esityksen kulkuun ja onko vuorovaikutteinen teatterimuoto lasten kannalta ajateltuna huonompi vai parempi verrattuna perinteisempään teatterimuotoon. Lisäksi kysyin onko päiväkodilla tarvetta oheismateriaalille esitysten käsittelyssä. Avoimissa kysymyksissä kysyin, millaista Menninkäisten poluilla -esitykseen liittyvää toimintaa päiväkodilla oli ollut tai oliko sitä. Lisäksi kysyin, miten odotukset esityksen suhteen täyttyivät. Vastauksissa korostui, että vuorovaikutteinen teatterimuoto oli oikein mielekäs ja se, että lapset pääsivät osallistumaan esitykseen ja pukeutumaan roolivaatteisiin oli ollut monelle positiivinen yllätys. Katsoin tässä yhteydessä tarpeelliseksi kirjoittaa päiväkotien edustajien kokemuksista kertomisia myös suorina lainauksina, jotta yleisön oma ääni tulisi kunnolla esiin.

4.1 Perinteistä vai vuorovaikutteista

Yleisökyselyyn vastanneista 70 oli sitä mieltä, että lasten kannalta vuorovaikutteinen teatterimuoto on paljon parempi verrattuna perinteisempään. 61,4 prosenttia vastanneista oli siis sitä mieltä. Hieman parempana vuorovaikutteista teatterimuotoa piti 32 eli 28,1 prosenttia vastanneista. Kukaan ei pitänyt vuorovaikutteista teatterimuotoa perinteisempää huonompana, mutta yhtä hyvänä sitä piti 12 vastanneista eli 10,5 prosenttia. Näyttäisi siis siltä, että suuri osa syyskaudella Raatikon esityksissä käy-

neiden päiväkotien edustajista pitää vuorovaikutteista teatteriesitystä jopa perinteisempää näyttämöteosta mielekkäämpänä.

Kysymykseen, millaisissa esityksissä päiväkoti yleensä käy, sai suurinta kannatusta vaihtoehto sekä perinteisiä että vuorovaikutteisia. Sen valitsi 92 vastanneista. Vuorovaikutteisia käy yleensä katsomassa 13 vastanneista päiväkodeista ja perinteisempiä 9 vastanneista.

Lapset osallistuivat hyvin Menninkäisten poluilla -esitykseen. Vain yhdessä tapauksessa iso osa lapsista ei osallistunut tai tarvitsi rohkaisua lähteäkseen mukaan. Yhdessä tapauksessa osallistuvia oli noin puolet. Isoimman vastausprosentin sai vaihtoehto, jossa iso osa lapsista ei tarvinnut kannustusta, mutta joitakin piti rohkaista. Tämän vaihtoehdon valitsi 65,8 prosenttia vastanneista eli 75 päiväkodin edustajaa. 32,5 prosenttia vastanneista eli 37 päiväkodin edustajaa kertoi lasten osallistuneen mielellään esityksen tekoon, mikä on tämäkin hyvä tietää vuorovaikutteisia esityksiä suunnitellessa.

Esityksen vuorovaikutteisuus vaikutti päätökseen tulla katsomaan Menninkäisten poluilla -esitystä ainakin joidenkin kohdalla. Valittavina vaihtoehtoina oli, että se vaikutti ratkaisevasti, melko paljon, jonkin verran, hyvin vähän tai ei ollenkaan. 7 päiväkodin edustajaa oli sitä mieltä, ettei vuorovaikutteisuudella ollut vaikutusta päätökseen ja neljän mielestä sillä oli hyvin vähän vaikutusta. 35 vastasi vuorovaikutteisuuden vaikuttaneen päätökseen jonkin verran, 56 melko paljon ja 12 ratkaisevasti.

Oheismateriaalia olivat valmiita ottamaan vastaan lähes kaikki vastanneet. Kysyin toivoisivatko päiväkodit Raatikolta oheismateriaalia esityksen käsittelemiseksi ennen ja jälkeen esityksen. Kyllä-vaihtoehdon valitsi 89 vastaajista eli 78,1 prosenttia. 25 vastaajista oli siis sitä mieltä, ettei oheismateriaalille ole tarvetta.

Vaikka vuorovaikutteinen teatterimuoto vaikuttaakin olevan monen katsojan mieleen, perinteisemmät esitykset pitävät vielä pintansa. Jotkut vastaajista kertoivat, että perinteistäkin teatteria tarvitaan. Eräs vastaajista kertoi kokemuksistaan Raatikosta ja Menninkäisten poluilla -esityksestä seuraavasti:

Lasten mahdollisuus osallistua näytökseen toi hirveesti lisää varsinkin lapsille. Pääsivät paremmin sisäistämään esitystä. Ollaan käytetty Raatikkoa melkein joka vuosi. Molempiin esitystapoihin oltu tyytyväisiä. Yhtään huonoa esitystä ei ole ollut. Kiva, kun voi istua lattialla niin pystyy huomioimaan lapsia, jos pelkäävät.

4.2 Odotusten täytyminen

Odotukset täytyivät päiväkotien avoimien vastausten perusteella joko hyvin tai loistavasti. Mielenpito eri asioista vaihtelivat, mutta keskimäärin palaute Menninkäisten poluilla -esityksestä oli erittäin myönteistä. Katsomoratkaisusta, eli siitä että lapset istuivat lattialla erillisissä keijujen ja menninkäisten katsomoissa pääasiassa pidettiin. Rooliasuihin pukeutuminen viritti tunnelmaan jo odotustilassa ja tunnelma oli pois lähtiessä katossa. Jonkin verran negatiivista palautetta saivat liian ahtaat odotustilat ja bussien aikataulujen pitämättömyys. Näissä asioissa Raatikolla voi olla vielä kehitettävää, mutta toisaalta moni oli bussikuljetuksiin erittäin tyytyväinen ja jotkut pitivät odottelutiloja viihtyisinä.

Esitys sai lähes pelkästään myönteistä palautetta. Yksi vastanneista tosin ehdotti, että olisi ehkä jo aika tehdä jotakin muuta kuin vuorovaikutteista välillä, sillä jokin tuntui toistavan itseään. Muutamat vastanneista piti esitystä liian pelottavana pienemmille lapsille. Jotkut tosin sanoivat myös, että pelkääminen on normaalia heidän ryhmänsä lapsille, tai että pelkäämistäkin pitää oppia. Eräs päiväkodin edustaja tosin kertoi, että heidän ryhmänsä lapset olivat positiivisesti yllättyneitä. Heillä oli paljon uusia tilanteita etukäteen jännittäviä ja pelkääviä lapsia ja käynti oli kuulemma mahdollisesti lieventänyt pelkoja.

Itse olen esitysjärjestäjänä huomannut, että lapsen pelätessä tai jännittäessä auttaa yleensä aikuisen turva. Kohta lapsi uskaltaa taas lähteä mukaan. Joillakin lapsilla pelkotilat ovat niin voimakkaita, että niitä ei aivan hetkessä saa lievitettyä. Silloin yleensä kannattaa lapsi ohjata esitystilasta hetkeksi rauhoittumaan. Hän voi mennä ryhmäänsä kuuluvan aikuisen kanssa vaikka odotustilaan lukemaan. Itse yritän kuitenkin aina kannustaa lasta tulemaan takaisin esitystilaan heti, kun siltä tuntuu. Monesti he näin tekevätkin. Pelot ovat jännä asia. Ne eivät aina ole edes iästä kiinni. Olen huomannut, että esimerkiksi 3-vuotias lapsi voi olla jopa paljon rohkeampi kuin

jotkut 5-vuotiaat. Sen takia ikäsuosituksen asettaminen teatteriesitykselle voi varmasti olla vaikeaa. Eikä se oikeastaan estä tuomasta paikalle suositeltavaa ikää nuorempia lapsia.

Pelottavuuden lisäksi päiväkotien edustajilta tuli muutamia kommentteja ryhmän hallinnan vaikeudesta eli lapsia oli joidenkin mielestä välillä vaikea paikantaa, kun koko ryhmä ei ollut samalla puolella katsomojaon takia. Vuorovaikutteisessa teatterimuodossa on varmasti hieman hankalampaa pitää kaikkia lapsia silmällä, jos lapset liikkuvat tilassa. Ymmärrän kommentit, mutta toisaalta Raatikko pitää aina huolen, ettei lapsia pääse katoamaan tai muutenkaan tapahtumaan mitään kamalaa. Pääosin palaute Menninkäisten poluilla -esityksestä oli kuitenkin kannustavaa, kiittävää ja iloista. Yksi päiväkodin edustajista kertoi kysyessäni odotusten täyttymisestä monisanaisesti kokemuksistaan.

Kaikki vastas odotuksia. Siirtyminen oli helppoa, ku kaikki pääsi yhdellä bussilla. Se oli tosi hyvä. Siellä sitten meneminen, oleminen ja lähteminen niin kaikki tapahtu kivasti ja hienosti. Hieno elämys. Laskutus kävi helposti. Ja pidettiin hirveesti, et valmiiks puettiin niin pääs virittäytymään esitykseen. Hieno esitys. Lapset sai olla omana itsenään. Ja nekin, joista ei saa oikein mitään irti oli täysillä mukana. Katottiin, et onks toi totta. Se oli ihanaa.

Kirsti Kilposen tutkimuksestakin selviää, että päiväkodit arvostavat esityksiä ja tapahtumia, joissa lapset saavat itse osallistua tekemiseen (Kilponen 2009, 14). Eräs kyselyyni vastannut päiväkodin edustaja oli sitä mieltä, että osallistuminen ei ole ainoa syy miksi heidän päiväkotinsa tulee Raatikkoon, vaan se on kokonaisuus, ja osallistuminen on vain herkkupala siinä joukossa. Päiväkodin edustaja puhui kauniisti päiväkodin suhteesta Raatikkoon.

Raatikolla on aikalailta semmoinen oma leima, mikä puhuttelee meidän päiväkotia. Rauhallisuus, selkeys ja laadukkuus. Ja lapsen kunnioitus on selkeästi näkyvissä.

Monen vastauksen kohdalla toistui osallistumisen olleen mukava yllätys. Sen takia voisi olla ehkä osittain turhaakin toivottaa mainosmateriaaleissa vuorovaikutuksellisen teatterin puolesta. Toisaalta vuorovaikutteisuus on Raatikon myyntivaltti, jota kuuluu painottaa myös markkinoinnissa. Menninkäisten poluilla -esityksessä vuorovaikut-

teisuutta oli ehkä enemmänkin kuin monesti aiemmin. Yksi vastanneista kiteytti kokemuksensa seuraavasti:

Tää vuorovaikutteisuus ylittikin odotukset eli miten paljon itsekin saimme tehdä. Se oli luotu niin hyvin se satumaailma, että lapset heti pääsi mukaan oikeanlaiseen tunnelmaan. Oltiin kaikin puolin tyytyväisiä. Hyvin oli myös tytöt ja pojat huomioitu, että oli molemmille ja erilaisille rooleja. Piirin muodossa istuminen oli kiva, kun pysty havainnoimaan lasta samalla kun hän tekee. Tykättiin kovasti.

4.3 Menninkäisten poluilla -esityksen vaikutus päiväkotien toimintaan

Menninkäisten poluilla -esitys jäi joidenkin päiväkotien arkeen elämään vielä pitkään esityksen jälkeen. Päiväkodeilla oli monenlaisia tapoja käsitellä esitystä lasten kanssa. Ehdottomasti suosituimmat tavat olivat keskustelu ja piirtäminen. Lisäksi esitystä käsiteltiin päiväkodeissa leikkimällä, tanssimalla, pukeutumalla rooliasuihin, saduttamalla, loruttamalla, tarinoita tehden, jumppaamalla tai muuten liikkuen, askartelemalla, maalaamalla, värittämällä värityskuvia, laulamalla, lukien ja tehden ääniä. Lisäksi seitsemän päiväkotia teki esityksen pohjalta omia esityksiä tai juhlia. Yhdeksän päiväkotia ei käsitellyt esitystä toiminnassaan mitenkään.

Monesti toiminta lähti lapsista itsestään. Esimerkiksi leikki oli joidenkin kohdalla omaehtoista, vapaata leikkiä. Monesti esityksen käyttäminen päiväkodin omassa toiminnassa on varmasti helpompaa, jos päiväkodin oma tema sivuaa tai käsittelee esityksen aihetta. Melko monella teema olikin peikkoja tai keijuja tai molempia. Joskus koko toiminta voi kiertyä esityksen ympärille, vaikka päiväkodin teema ei olisikaan sama. Joillakin päiväkodeilla oli käynyt niin ja Menninkäisten poluilla innosti monesti myös oman esityksen tekoon. Yhden päiväkodin edustaja kertoo päiväkotinsa toiminnasta näin:

Tehtiin oma Menninkäisten poluilla -näytelmä.. Rakennettiin osastolle keiju- ja menninkäismetsät. Osa työntekijöistä näytteli. Lapset sai olla katsojina ja sai osallistua samalla periaatteella kuin Raatikossa. Hieno idea ottaa lapset mukaan.

Toisen päiväkodin lapset leikkivät oma-aloitteisesti pihalla tehden keijupiruetteja ja menninkäiskumarruksia rooleja omaksuen. Yhden aikuisen piti esittää velhoa.

4.4 Esityksen osa-alueet arvioinnissa

Yleisökyselyssäni oli arviointiosio, jossa vastaajat saivat antaa kouluarvosanoja Menninkäisten poluilla -esityksen osa-alueille. Numero 4 oli siis pienin annettava numero ja 10 suurin mahdollinen. Valitsin kyselyyni arvioitavaksi taiteellisia osa-alueita, joihin kuului lavastus, puvustus, äänimaailma, valomaailma ja esiintyjien esiintymiselle. Lisäksi pyysin numeron esitykselle kokonaisuutena. Taiteellisten osa-alueiden lisäksi pyysin arvioimaan linja-autokuljetusta, henkilökunnan palvelua ennen esitystä, esiintyjien ja henkilökunnan toimintaa lasten kanssa esityksen aikana sekä odotustiloja. Linja-autokuljetukselle sain neljä arvosanaa vähemmän, sillä neljä päiväkotiä tuli esitykseen muulla keinolla kuin Raatikon järjestämällä kuljetuksella.

Menninkäisten poluilla -esityksen osa-alueet saivat keskiarvokseen lähes poikkeuksetta noin 9. Huonoiten pärjäsivät odotustilat, joille ei numeroa 10 antanut kuin kolme katsojaa. Syynä on varmasti se, että on ollut liian ahdasta. Tämä kerrottiin joissakin avoimissa vastauksissa. Tilanteen parantamiseksi odotustiloille pitäisi siis tehdä jotakin, mikäli vain mahdollista. Odotustilojenkin keskiarvo oli kuitenkin 8,2, joten on mahdollista, että niitä on kuitenkin pidetty muuten viihtyisinä. Seuraavaksi huonoiten arvosanojen annossa pärjäsivät lavastus, joka tosin sekin sai melko hyvän keskiarvon 8,7. Menninkäisten poluilla -esityksen ääni- ja valomaailma saivat kumpikin keskiarvokseen numeron 9. Puvustus ja esitys kokonaisuutena saivat kumpikin keskiarvon 9,2 ja esiintyjien esiintymisestä pidettiin niin paljon, että keskiarvo oli melko korkea eli 9,4. Linja-autokuljetus sai kritiikistä huolimatta keskiarvokseen 9,2, sillä se sai myös paljon numeroita 10. Henkilökunnan palvelu sai keskiarvon 9,4 ja henkilökunnan ja esiintyjien toiminta lasten kanssa sai korkeimman keskiarvon 9,5.

5 YLEISÖKYSÉLYN ONGELMIA JA KEHITYSIDEOITA

Kun päätin tehdä tutkimukseni puhelinkyselynä ja aloitin tutkimukseni, en vielä tiennyt kuinka paljon työtä se tulisi teettämään. Puhelinsoitot veivät enemmän aikaa, kuin

olisin uskonut. Olisin päässyt helpommalla, jos olisin esimerkiksi postittanut kyselyni, mutta silloin vastausprosenttini olisi voinut jäädä pieneksi. Ounastelin, että päiväkotien edustajat harvoin jaksaisivat tai ehtisivät vastaamaan koneella esimerkiksi sähköiseen kyselyyn ja mahdollisesti postitettu kysely olisi mennyt helposti jätepaperi joukkoon. Tätä en voi varmuudella tietää, mutta se on tosiasia, että valitsemallani toteutustavalla sain onneksi kaikki päiväkodin edustajat yhtä lukuun ottamatta vastaamaan. Vastauksia kyselyyni tuli 114. Tällainen lähes sadan prosentin vastausprosentti tuntuu ehkä joistakin harvinaisen suurelta ja vaikealta tai mahdottomalta toteuttaa. Ainoa selitys sen toteuttamiselle onkin peräänantamattomuus. Jos olisin aina antanut periksi, kun en saanut oikeaa henkilöä kiinni, en varmasti olisi saanut kovinkaan monta vastausta.

Yleisökyselyn laatimisen jälkeen, katsoin tarpeelliseksi tehdä itselleni yhteystietolistat yhteyshenkilöistä ja esityksissä käyneistä ryhmistä. Tähän vaiheeseen meni melko kauan, mutta vihdoin pääsin puhelujen pariin. Päiväkotien edustajat vastasivat kyllä mielellään heti, kunhan vain sain heidät kiinni puhelimitse. Jouduin kuitenkin usein myös sopimaan heidän kanssaan uutta aikaa. Tämä soitteluvaihe kesti muutamia kuukausia. Aloin tehdä tilastointia SPSS -ohjelmalla, kun minulla vielä oli joitakin soittoja tekemättä. Luonnollisesti myös tilastojen kirjoittamiseen menee aikaa ja tätä pystyin tekemään vain vapaina hetkinäni koululla. Tarkistin kaikki tiedot vielä kaksi kertaa ja uskon siis tietojen olevan oikein ja tulosten luotettavia. Tilastointivaihe vei useita työpäiviä ja vasta sitten pääsin analysoimaan työn tuloksia. Tein joitakin taulukoita myös avoimille kysymyksille, niiden käsittelyn helpottamiseksi.

Päiväkodeille soittaessani pyrin ensimmäiseksi saamaan yhteyshenkilön kiinni. Jos se ei ollut mahdollista, pyysin puhelimeen jotakuta, joka oli ollut esityksessä ja tiesi mahdollisesti jotakin lippujen varausprosessista. Joidenkin päiväkotien vastausta jouduin metsästäämään useita kuukausia.

5.1 Kehitysehdotuksia markkinointiin

Näyttäisi siltä, että Raatikon aiemmasta tutkimuksesta on ollut hyötyä ja markkinointi on saatu melko hyvin kohdalleen. Kohderyhmät ja toimivimmat tavat saavuttaa asia-

kas ovat selvillä ja nyt pitää vain panostaa jo olemassa olevien asiakassuhteiden vaalimiseen. Mikäli aikaa riittää tai yleisöä tarvitaan lisää, voisi Raatikko vielä tarkistaa onko tehty kaikki sen eteen, että mahdolliset uudet asiakkaat saataisiin katsomaan Raatikon esityksiä. Markkinoinnissa voisi käyttää myös luovia keinoja vanhojen hyväksi todettujen keinojen rinnalla.

Tällä hetkellä näyttää, että Raatikko on löytänyt yleisönsä ja onnistunut pitämään monet tyytyväisinä, sillä monet päiväkodit tulevat katsomaan Raatikon esityksiä yhä uudestaan ja kutsuvat itsekin mielellään itseään kanta-asiakkaiksi tai vakikävijöiksi. Siitä huolimatta, että markkinointi toimii kaikin puolin hyvin ja asiakkaita riittää, ei ole mielestäni pahitteeksi miettiä vielä uusia keinoja pitää asiakas tyytyväisenä. Yksi tällainen keino voisi olla juuri oheismateriaalin toimittaminen esitysten yleisölle. Mikään ei tosin estä toimittamasta sitä myös päiväkodeille, jotka eivät ole vielä käyneet Raatikon esityksissä tai eivät ole käyneet Raatikossa pitkään aikaan. Oheismateriaali tai siitä tiedottaminen voisi olla houkutteleva tekijä mahdolliselle uudelle asiakkaalle ja mukava yllätys niin sanotulle vakikävijälle.

Suurin osa eli 78,1 prosenttia yleisökyselyyn vastanneista oli sitä mieltä, että esityksen käsittelyä ohjaavalle oheismateriaalille olisi tarvetta tai ainakin se olisi tervetullutta. Muutama päiväkodeista, joilla ei ollut Menninkäisten poluilla -esitykseen liittyvää oheistoimintaa tai joilla oli sitä vain vähän, mainitsi oheismateriaalin voivan auttaa toiminnan keksimisessä. Esimerkiksi toiminnan teeman poiketessa esityksen aiheista, voi olla vaikeaa keksiä ylimääräistä toimintaa ilman oheismateriaalia. Tämän kertoi eräs vastanneista päiväkodin edustajista. Silloin varmasti esimerkiksi ideoiden, tietopaketin tai jonkinlaisen tehtävämateriaalin antaminen esityksen hyödyntämiseen päiväkodin toiminnassa olisi erittäin myönteinen asia.

Oheismateriaalin voisi toimittaa ennen tai jälkeen esityksen, mutta paras vaihtoehto olisi varmaankin lähettää jotakin virittävää tehtävää ennen esitystä ja esityksen jälkeen sitten vielä jotakin esityksen käsittelyä helpottavaa. Mikään itsestänselvyyshän esityksen käsittelyn ei pitäisi päiväkodissa ollakaan, sillä omaa toimintaa päiväkodeilla voi olla muutenkin hyvin paljon. Silloin esityksestä vain pyritään nauttimaan ja palata takaisin päiväkodin arkeen. Oheismateriaalista ei kuitenkaan olisi varmasti ainakaan haittaa kenellekään.

Raatikon kannattaisi ehkä jatkossa miettiä, onko oheismateriaalin tarjoamiseen ja suunnitteluun resursseja ja millaisia materiaaleja tai ideoita päiväkodeille olisi mahdollista antaa. Toki päiväkodit tuntuivat vastausten perusteella jo hyödyntävän jonkin verran Raatikon mainosmateriaalia toiminnassaan. Uskoisin kuitenkin, että muunlainenkin oheismateriaali olisi tervetullutta.

Oheismateriaalina Raatikko voisi tarjota esimerkiksi sähköpostitse lähetettävää materiaalia päiväkodeille. Lähetys- ja painokustannuksia ei kertyisi Raatikolle ja päiväkoti saisi virikkeitä omaan toimintaan. Tällä tavalla Raatikko saisi myös uusia keinoja asiakassuhteidensa hoitamiseen. Tavallaan oheismateriaalin tarjoaminen olisi ihanteellista varsinkin perinteisempien esitysten yhteydessä, sillä se toisi niihin jonkinlaisia vuorovaikutteisuutta ja tällä tavalla lisäarvoa esitykselle.

Kaikilla päiväkodeilla oheismateriaalille ei yleisökyselyni perusteella ollut tarvetta, joten materiaalin vastaanottaminen voisi olla vapaaehtoista. Automaattisesti toimitettava materiaali voi toki olla helpompi tapa toimia. Ja toisaalta myös ne päiväkodit, joiden mielestä oheismateriaalille ei ollut tarvetta, voisivat ilahtua. Tosin päiväkodeissa oheistoiminnan keksiminen on varmasti mukavaa, mutta ainahan on mahdollista valita käyttääkö valmiiksi tarjottua materiaalia vai itse keksimäänsä. Lapsesta lähtöisin oleva toiminta varmasti tapahtuu ilman oheismateriaaliakin.

Mikäli Raatikko päättää, että tällainen oheismateriaalin toimittaminen olisi toteutettava asia, voisi siinä olla myös jatkotutkimuksen aihetta. Aiheeseen liittyvä suunnittelu- ja toteutustyö voisi olla esimerkiksi toiminnallisen opinnäytetyön tekijälle ihanteellinen tehtävänanto. Toki oheismateriaali tulisi aina uuden esityksen yhteydessä muokata uudestaan, mutta kerran tehtynä se voi olla helpompaa. Myös päiväkodin edustajilta tuli joitakin ehdotuksia, mitä oheismateriaali voisi olla.

Yksi vastaajista kertoi, että hän on itse tehnyt lapsille värityskuvia esitykseen liittyen, mutta ne voisivat toki tulla Raatikoltakin. Osa käsitti oheismateriaalin lähinnä kuviksi, joita olisi mukava saada lapsille näytettäväksi ennen esitystä. Eräs toivoi oheismateriaalissa tietoa, mistä on kysymys jotta tietää, mitä voi odottaa esitykseen tullessa. Yhden vastaajan mielestä tarvetta olisi ollut pienelle pätkälle Menninkäisten poluilla -

esityksen musiikkia, niin olisi ollut helppo jatkaa. Tarpeita ja ehdotuksia on siis erilaisia. Ja mahdollisuudet ovat varmasti lähes rajattomat. Mikä estäisi esimerkiksi Raatikkoa pyytämään lisää ehdotuksia päiväkodeilta oheismateriaalin laatimiseksi?

5.2 Esitystoiminnan ja esitysjärjestelyjen kehityskohteet

Esitysjärjestelyt ja esitys saivat hyvistä arvosanoista huolimatta myös hieman arvostelua osakseen. Raatikon odotustilalle olisi hyvä tehdä jotakin, jotta yleisö viihtyisi jokaisella kerralla. Bussikuljetusten aikatauluihin ja niiden pitävyyteen tulisi kiinnittää huomiota. Toisaalta kaikille olosuhteille ja tilanteille ei varmasti voi mitään. Silloin on kuitenkin hyvä tiedottaa myös yleisölle, mikä on tilanne. Raatikko on kyllä mielestäni tällä tavalla yleensä toiminutkin, mutta tarkkuuteen tällaisissa tilanteissa kannattaa pyrkiä. Myös esitysten katsomoratkaisuja tulee miettiä loppuun saakka. Jos jotkut lapset pelkäävät, niin sillehän ei aina mitään voi. Ellei sitten haluta nostaa ikärajaa tarpeettoman suureksi. Se on selvää, että lapset kokevat asioita eri tavalla aivan kuten aikuisetkin. Kaikkia ei voi miellyttää, mutta ainahan voi tehdä parhaansa.

6 LOPPUPÄÄTÖKSIÄ

Raatikko on tehnyt toimivaa markkinointityötä. Varmasti sillä on ollut merkitystä sille, että yleisö tulee esityksiin. Toisin sanoen, markkinointi toimii melkoisen hyvin, joten ainakaan suurempiin muutosehdotuksiin ei ole tarvetta. Jonkin verran Raatikko voisi hyödyntää markkinoinnissaan luovia keinoja, kuten esimerkiksi oheismateriaalin hyödyntämistä. Paperisesta esitteestä ei missään nimessä kannata luopua, sillä sen suosio on säilynyt. Esitteestä on hyvä tarkistaa asioita nopeasti ja sen voi laittaa esille. Sitä voi myös pitää käsissään ja antaa helposti toiselle nähtäväksi. Asiakassuhteiden hoito on tärkeää. Suuri syy yleisön saapumiselle Raatikkoon on kuitenkin yleisön aiemmat esityskokemukset ja myös bussikuljetuksella on suuri merkitys.

Vuorovaikutteinen teatterimuoto on todella pidettyä yleisön keskuudessa, mutta on hyvä tehdä silloin tällöin perinteisiäkin esityksiä mielenkiinnon ylläpitämiseksi ja vaihtelun vuoksi. Vaihtelu tekee varmasti hyvää niin tekijöille kuin katsojillekin.

Syyt tulla Raatikon esityksiin ja ensisijaiset tietolähteet ovat hieman muuttuneet jo muutamassa vuodessa, joten Raatikon kannattaa edelleen tutkia asiakkaitaan ja pysyä ajan hermolla. Toivon, että Ulla Jarlan ja Marja Korholan unelmat isommista esitystiloista, yhteisöllisyydestä sekä laadukkaista teoksista toteutuvat.

Tutkimuksen suhteen olen hieman harmissani siitä, että muutaman kysymyksen kohdalla en tullut ajatelleeksi kaikkea mahdollista. Olen kuitenkin loppujen lopuksi tyytyväinen tutkimukseeni ja sen tuloksiin. Olen mielestäni vastannut muodostamiini tutkimuskysymyksiin ja käsitellyt koko yleisökyselyn perusteellisesti, joten Raatikko on varmasti saanut myös jonkin verran uutta tietoa. Tulokset ovat melko kattavia koko tutkimusalueesta ja uskon niistä olevan hyötyä Tanssiteatteri Raatikolle, kun he jälleen kerran tarkistavat tapojaan työskennellä. Itse olen oppinut tutkimuksen tekemisestä paljon. Paljon olen oppinut myös niin sanotusti kantapään kautta, mutta toisaalta oppimista sekin.

LÄHTEET

Teatteri ja orkesterilaki 3.8.1992/730. Viitattu 15.4.2011.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920730>.

Jarla, Mikko 2008. Asiakassuhdemarkkinointi Tanssiteatteri Raatikossa. Kera-va: Laurea-ammattikorkeakoulu. Liiketalouden ammattikorkeakoulun tutkin-non opinnäytetyö.

Jarla, Ulla 2011. Haastattelu 30.3.2011. Vantaa: Tanssiteatteri Raatikko.

Kilponen, Kirsti 2009. Päiväkoti kulttuurituottajan asiakkaana: Espoon päiväkodinjohtajien haastattelujen tuloksia. Kauniainen: Humanistinen ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö.

Korhola Marja 2011. Haastattelu 29.3.2011. Vantaa: Tanssiteatteri Raatikko.

Opetushallitus 2011. Oppaat ja käsikirjat 2011:1. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitus. Yksikköhintojen ja rahoituksen määräytyminen vuonna 2011. Helsinki: www.oph.fi/julkaisut. Viitattu 15.4.2011.

http://www.oph.fi/download/130956_Opetus-ja_kulttuuritoimen_rahoytus_2011.pdf

Rope, Timo 2000. Suuri markkinointikirja. Helsinki: Kauppakaari.

Tanssiteatteri Raatikko 2011. Viitattu 14.4.2011.

<http://www.raatikko.fi/index.php?page=1032&lang=1>.

Tanssiteatteri Raatikko 2011. Viitattu 14.4.2011.

<http://www.raatikko.fi/index.php?page=1103&lang=1>.

Vuokko, Pirjo 2003. Markkinointiviestintä. Merkitys, vaikutus ja keinot. Helsinki: WSOY.

LIITTEET

Liite 1.

YLEISÖKYSELY

Tanssiteatteri Raatikko

Pvm: _____.

Päiväkoti: _____

Vastaajan nimi: _____

OSA I Taustatiedot

1. Pvm, jolloin päiväkoti kävi katsomassa esityksen: _____.

2. Esitys: Menninkäisten poluilla

3. Päiväkodin paikkakunta: _____

4. Minkä ikäisiä lapsia ryhmässä on: _____

5. Esitykseen tulleen ryhmän koko: _____

6. Missä muualla kuin Raatikossa päiväkotinne on käynyt viimeisen vuoden aikana?
(Huom. myös tilausesitykset) Voitte valita useamman vaihtoehdon.1 Tanssiteatterissa/tanssiesityksessä2 Teatterissa3 Nukketeatterissa4 Musiikkiesityksessä5 Taidenäyttelyssä6 Elokuviissa7 Emme ole käyneet muualla

7. Mikä voisi olla esteenä sille, että päiväkotinne kävisi useammin taidetapahtumissa tai tilaisi esityksiä? Voitte valita useamman vaihtoehdon.

- 1 Taloudellinen tilanne
- 2 Huonot joukkoliikenneyhteydet
- 3 Tarjolla ei ole tarpeeksi tasokkaita esityksiä.
- 4 Päätöksentekomme esityksiin lähtemisestä on monimutkaista.
- 5 Esitysajat eivät oikein sovi aikatauluihimme.
- 6 Päiväkodissamme on runsaasti omaa taidekasvatustoimintaa.
- 7 Käymme jo nyt tarpeeksi usein taidetapahtumissa tai tilaamme niitä.
- 8 Joku muu syy, mikä? _____

Osa II Markkinointiin liittyvät kysymykset

1. Mistä saitte tietoa Menninkäisten poluilla -esityksestä? Valitse merkittävin tietolähde.

- 1 Raatikon www-sivuilta
- 2 Muualta Internetistä, mistä? _____
- 3 Sähköpostiesitteestä
- 4 Postitetusta esitteestä
- 5 Muilta päiväkodeilta
- 6 Ystäviltä, sukulaisilta, työkavereilta
- 7 Sosiaalisesta mediasta (esim. Facebook), mikä? _____
- 8 Lehtijutusta, mikä lehti? _____
- 9 Lehden menovinkeistä, mikä lehti? _____
- 10 Raatikosta soitettiin
- 11 Muualta, mistä? _____
- 12 En muista

2. Kaipasitteko Menninkäisten poluilla -esityksestä lisätietoa suunnitellessanne esitykseen tuloa?

---

3. Mistä saitte kaipaamaanne lisätietoa?

---

4. Mikä seuraavista tekijöistä vaikutti päätökseenne tulla katsomaan Raatikon esitystä?
Valitse merkittävin syy.

1 Aiemmat kokemukset Raatikossa.

2 Ystävä/työtoveri suositteli.

3 Esitys vaikutti kiinnostavalta.

4 Linja-autokuljetus

5 Lehtijuttu, missä lehdessä? _____

6 Raatikon myyntikirje

7 Internet-sivut

8 Muu syy, mikä? _____

5. Mikä teokseen liittyvä tekijä houkutteli teidät katsomaan juuri Menninkäisten poluilla -esitystä? Valitse paras vaihtoehto.

1 Lapsilla oli mahdollisuus osallistua esitykseen.

2 Tarinan aihe kiinnosti.

3 Raatikko sijaitsee lähellä päiväkotiamme.

4 Kyseessä on tanssia ja teatteria yhdistävä teos.

5 Esitys sopii hyvin päiväkotimme ryhmän ikäluokalle.

6. Kuka päiväkodissanne yleensä tekee aloitteen taidetapahtumaan lähdestä?

1 Päiväkodin johtaja

2 Hoitohenkilökunta

3 Joku muu, kuka? _____

7. Kenen päätöksestä päiväkodissanne yleensä lähdetään taidetapahtumiin?

1 Päiväkodin johtajan

2 Hoitohenkilökunnan

3 Jonkun muun, kenen? _____

8. Oliko lipun hinta _____€ mielestänne:

1 edullinen 2 melko edullinen 3 sopiva 4 melko kallis 5 kallis

9. Miten paljon lipun hinta _____€ vaikutti päätökseenne tulla katsomaan Menninkäisten poluilla -esitystä?

1 ei ollenkaan 2 hyvin vähän 3 jonkin verran 4 melko paljon
5 ratkaisevasti

10. Sisälsikö lippunne hinta bussikuljetuksen?

1 Kyllä 2 Ei

11. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen kyllä: Miten paljon bussikuljetuksen sisältyminen lipun hintaan vaikutti päätökseenne tulla katsomaan Menninkäisten poluilla -esitystä?

1 ei ollenkaan 2 hyvin vähän 3 jonkin verran 4 melko paljon
5 ratkaisevasti

Osa III Asiakastyytyväisyys

1. Miten varasitte lippunne esitykseen?

1 puhelimitse 2 Sähköpostitse 3 Raatikon www-sivujen kautta
4 En tiedä

2. Oliko lipunvaraus ja osto mielestänne tarpeeksi vaivatonta?

1 Kyllä 2 Ei 3 En tiedä

3. Mihin lipunmyyntitapahtumassa kaipaisitte parannusta?

---

4. Ovatko esitykset, joissa päiväkotinne käy yleensä:

- 1 Vuorovaikutteisia
- 2 Perinteisempiä
- 3 Sekä perinteisiä, että vuorovaikutteisia esityksiä

5. Miten paljon esityksen vuorovaikutteisuus vaikutti päätökseenne tulla katsomaan Menninkäisten poluilla -esitystä?

- 1 ei ollenkaan 2 hyvin vähän 3 jonkin verran 4 melko paljon
- 5 ratkaisevasti

6. Valitkaa mielestänne sopivin vaihtoehto jatkamaan seuraavaa lausetta: Vuorovaikutteinen teatterimuoto verrattuna perinteisempään on lasten kannalta ajateltuna...

- 1 Huonompi 2 Melkein yhtä hyvä 3 Ei parempi eikä huonompi
- 4 Hieman parempi 5 Paljon parempi

7. Miten ryhmänne lapset innostuivat osallistumaan esityksen kulkuun? Valitkaa paras vaihtoehto.

- 1 Lapset eivät oikein uskaltaneet lähteä mukaan esitykseen.
- 2 Iso osa lapsista ei osallistunut tai tarvitsi rohkaisua lähteäkseen mukaan.
- 3 Noin puolet lapsista osallistui mielellään ja loput eivät osallistuneet.
- 4 Iso osa lapsista ei tarvinnut kannustusta, mutta joitakin piti rohkaista.
- 5 Lapset osallistuivat mielellään esityksen tekoon.

8. Toivoisitko Raatikolta oheismateriaalia esityksen käsittelemiseksi ennen ja jälkeen esityksen?

- 1 Kyllä 2 Ei

9. Minkä kouluarvosanan 4-10 (10 kiitettävä, 9 alempi kiitettävä, 8 tyydyttävä, 7 alempi tyydyttävä, 6 välttävä, 5 alempi välttävä, 4 heikko) antaisitte seuraaville Menninkäisten poluilla -esityksen osa-alueille?

1 lavastus

---4-----5-----6-----7-----8-----9-----10---

2 puvustus

---4-----5-----6-----7-----8-----9-----10---

3 äänimaailma

---4-----5-----6-----7-----8-----9-----10---

4 valomaailma

---4-----5-----6-----7-----8-----9-----10---

5 esiintyjien esiintyminen

---4-----5-----6-----7-----8-----9-----10---

6 esitys kokonaisuutena

---4-----5-----6-----7-----8-----9-----10---

7 linja-autokuljetus

---4-----5-----6-----7-----8-----9-----10---

8 Henkilökunnan palvelu ennen esitystä

---4-----5-----6-----7-----8-----9-----10---

9 Esiintyjien ja henkilökunnan toiminta lasten kanssa esityksen aikana

---4-----5-----6-----7-----8-----9-----10---

10 Odotustilat

---4-----5-----6-----7-----8-----9-----10---

10. Käsittelittekö Menninkäisten poluilla -esitystä päiväkodissanne esimerkiksi leikkien, laulaen piirtäen, näytellen tai tanssien?

---

11. Kuinka hyvin odotuksenne täyttyivät Menninkäisten poluilla -esityksen ja esitysjärjestelyiden suhteen?

Liite 2.

Menninkäisten poluilla -esityksen esite. Kevät 2011.

KALEVALAINEN TANSSISAARI

Kalevalaisessa Tanssisaarella Pohjolan sudet ja Kalevalan koirat seikkailevat kansalliseepoksen maisemissa. Tarina alkaa kun Louhi, Pohjolan Susiemäntä ei löydä kotiinsa pimeään Pohjolaan, koska on menettänyt tuntoviikkinsä. Hyvin eivät ole asiat Koira-Väinämöiseläkään, joka on joutunut yllättävään pinteeseen. Kuinka pelastetaan Väinämöinen pulasta, ja mitä tapahtuu, kun sudet ja koirat kohtaavat toisensa?

Vuorovaikutteisessa esityksessä lapsiyleisö puetaan rooliasuihin.

Koreografia ja ohjaus: Marja Korhola
Esitykset Tanssiteatteri Raatikossa
28.2.-25.3.2011 arkisin klo 9 ja 10.30
Kesto: noin 50 minuuttia
Ikäsuositus: kolme vuotta täyttäneet
Liput: 10 € / lapsi **Sisältää edestakaisen bussikuljetuksen ryhmille!**

MENNINKÄISTEN POLUILLA

Keijumetsän kaunein kukka on vaarassa, koska Kristallipuron Velho uhkaa viedä sen. Ilkeä Velho on jo tehnyt tuhojaan läheisessä Mennimetsässä, josta Menninkäispoika on paennut Keijumetsään. Isäkeiju, Keijutyttö ja Menninkäispoika tarvitsevat avukseen rohkean keijuksi ja menninkäiseksi puetun lapsiyleisön. Onnistuvatko he yhdessä pelastamaan Keijumetsän ihanan ja kauniin kukkan?

Vuorovaikutteisessa esityksessä lapset otetaan mukaan Satumetsän tapahtumiin.

Käsikirjoitus: Pirjo Toikka
Ohjaus ja koreografia: Marja Korhola

Esitykset Tanssiteatteri Raatikossa **17.1.-11.2. sekä 4.4.-16.5.2011 arkisin klo 9 ja 10.30**

Kesto: noin 50 minuuttia
Ikäsuositus: kolme vuotta täyttäneet
Liput: 10 € / lapsi
Sisältää edestakaisen bussikuljetuksen ryhmille!

raatikko
TANSSITEATTERI

Tiedustelut ja lippuvaraukset: Tanssiteatteri Raatikko, Viertolankuja 4 B, 01300 Vantaa
p. (09) 873 2306 / raatikko@raatikko.fi / www.raatikko.fi